

Interprofessioneel opleiden met leerteams: goed, maar zicht op (nog) beter

Tussenrapportage schooljaar 2022-2023

Een derde tussenevaluatie

- Inclusief quickscan onder afstudeerders -

Dr. Marco Algera (Hogeschool Viaa)
Emma Nitert, MSc (Hogeschool KPZ)
Dr. Trynke Keuning (Hogeschool KPZ)
Linda Fix, MSc (Hogeschool Viaa)

Inhoud

Managementsamenvatting	5
Introductie	7
1. Onderzoeksvragen en -methode	11
1.1 Onderzoeksvragen	11
1.2 Vragenlijsten	11
1.3 Achtergrond respondenten (studenten en leerteambegeleiders)	12
2. Meningen over interprofessionele vraagstukken van leerteams	17
2.1 Aard van vraagstukken	17
2.2 Tevredenheid over vraagstukken	17
3. Begeleiding van en samenwerking in leerteams	19
3.1 Begeleiding van leerteams volgens studenten	19
3.2 Samenwerking in leerteams volgens studenten	19
3.3 Begeleiding van leerteams volgens leerteambegeleiders	20
4. Opbrengsten van interprofessionele leerteams	21
4.1 Opbrengsten deelname aan leerteam volgens studenten	21
4.2 Tevredenheid van leerteambegeleiders	22
5. Verspreiding gedachtegoed interprofessioneel samenwerken	23
5.1 Interprofessioneel samenwerken op de kaart gezet volgens leerteambegeleiders	23
5.2 Kansen voor Innovatiecluster Kind en Educatie volgens leerteambegeleiders	23
6. Professionalisering van leerteambegeleiders	25
6.1 Beoordeling professionaliseringsbijeenkomsten	25
6.2 Suggesties van leerteambegeleiders voor professionaliserings- bijeenkomsten	25
7. Vergelijking met scores meetjaar 2021-2022	27
7.1 Vergelijking scores studenten	27
7.2 Vergelijking scores leerteambegeleiders	28
7.3 Vergelijking kwalitatieve data van studenten en leerteambegeleiders	28
8. Quickscan onder afstudeerders	31
8.1 Confrontatie met interprofessioneel samenwerken in opleiding en werkveld	31
8.2 Belang van interprofessioneel samenwerken voor beroepspraktijk	32
8.3 Statistische verschillen tussen mbo- en hbo-studenten	32
9. Conclusies, discussie en aanbevelingen	33
9.1 Conclusies	33
9.2 Discussie	36
9.3 Aanbevelingen	39
Bijlagen	41
Bijlage 1 Representativiteit studentengroep	43
Bijlage 2 Kwantitatieve scores schooljaar 2020-2021, 2021-2022 en 2022-2023	45

Managementsamenvatting

Aan het einde van schooljaar 2022-2023 is een derde tussenevaluatie uitgevoerd in het kader van het Innovatiecluster Kind en Educatie, gefinancierd door het RIF (Regionaal Investeringsfonds mbo). Het project beoogt de integratie van het concept 'interprofessioneel samenwerken' in de curricula van mbo- en hbo-opleidingen in Zwolle te bewerkstelligen.

Dat schooljaar deden dezelfde zes opleidingsinstellingen aan het project mee als eerder: de mbo-instellingen Deltion College, Landstede MBO (met verschillende locaties) en Mbo Menso Alting Zwolle en verder de hogescholen KPZ, Viaa en Windesheim. Studenten van deze opleidingen konden deelnemen aan gemêleerde leerteams, die op stageplekken (praktijkorganisaties) in de regio werden georganiseerd en waarin gezamenlijk aan een interprofessioneel vraagstuk werd gewerkt.

Dit schooljaar deden er drie praktijkorganisaties minder mee dan het vorige schooljaar. De meeste van de negentien leerteams worden begeleid door één docent van de opleiding en één van de praktijkorganisatie. Het aantal participerende studenten bedroeg 134 studenten, vrijwel vergelijkbaar met eerder ($n_{2021-2022}=136$).

Voor deze tussenevaluatie zijn in de periode mei-juni 2023 digitale vragenlijsten verzonden naar leerteambegeleiders en deelnemende studenten. De respons was redelijk, hoewel die van de studenten (31%, $n=42$) wat achterbleef bij die van de leerteambegeleiders ($n=18$).

Aan de hand van acht onderzoeksvragen is uitgevraagd hoe studenten en leerteambegeleiders het in het leerteam opgepakte interprofessionele vraagstuk ervaren hebben, hoe ze de begeleiding beoordelen en wat ze als opbrengst van het leerproces zien. Op deze terreinen zijn vergelijkingen te maken met eerdere tussenevaluaties van dit project. Wat betreft de studenten konden die statistisch getoetst worden; de groepen leerteambegeleiders in beide schooljaren waren daarvoor te klein. Een tweede deel gaat over hoe leerteambegeleiders het gedachtegoed van interprofessioneel samenwerken in hun organisaties uitdragen en hoe zij de professionaliseringsbijeenkomsten evalueren.

Een derde onderdeel betreft niet de evaluatie van de leerteams, maar een online quickscan onder afstudeerders van alle deelnemende opleidingen. De vraag die daarmee beantwoord wordt, onderzoekt in welke mate afstudeerders in hun opleiding geconfronteerd zijn met elementen van interprofessioneel samenwerken.

Uit deze ronde van het evaluatieonderzoek komt het volgende naar voren:

- > Interprofessionele vraagstukken richtten zich dit schooljaar vooral op het ontwerpen van lessen voor de stageschool, concrete 'maatschappelijke acties', zoals een armoedeproject of een specifiek thema (bijvoorbeeld 'samenwerking').
- > In tegenstelling tot voorgaande jaren hebben studenten veel vaker het vraagstuk samen met de praktijkorganisatie bedacht in plaats van dat er al een opdracht klaarlag bij de start van het leerteam.
- > Studenten zien interprofessioneel samenwerken als (erg) nuttig voor de praktijk en zouden deelname aan een leerteam aanraden aan medestudenten. Sommigen zouden de extra tijd die deelname aan het leerteam kost, liever besteden aan meer vlieguren in het gekozen beroep.
- > Studenten en leerteambegeleiders zijn tevreden over het nut en de kwaliteit van de aangepakte interprofessionele vraagstukken, vooral voor de praktijkorganisatie en het kind, in mindere mate voor zichzelf als student of voor de ouder(s) van het kind.
- > Studenten zijn in grote mate tevreden over de begeleiding die zij van leerteambegeleiders ontvangen en over hun onderlinge samenwerking. Communicatie, taakverdeling en het zich houden aan afspraken (waaronder opkomst) kunnen volgens studenten zowel succesfactor als verbeterpunt zijn

in leerteams. Ook leerteambegeleiders zelf voelen zich veelal senang in hun rol en vinden de begeleiding interessant, maar soms wel complex.

- > Een heikel punt blijft (net als in voorgaande jaren) dat stagedagen niet matchen en dat studenten uit het leerteam stappen, waardoor de continuïteit van het leerteam in het geding is.
- > De opbrengst van leerteams voor studenten is (wederom) met name: het zicht krijgen op wat andere (typen) professionals doen en welke andere perspectieven zij op bijvoorbeeld onderwijs en hulpverlening hebben. Ook levert het een synergetische samenwerking op (1+1=3).
- > Leerteambegeleiders zijn doorgaans tevreden met het (leer)effect van de leerteams. Wel zouden leerteams bij voorkeur interprofessioneler van aard mogen zijn qua samenstelling, in de zin van meer divers qua opleidingen van deelnemende studenten.
- > Het nut van interprofessioneel samenwerken staat – gelet op hun loopbaanperspectieven – lang niet alle studenten helder voor ogen.
- > Leerteambegeleiders proberen op diverse manieren interprofessioneel samenwerken onder de aandacht binnen hun organisaties te brengen. Het lijkt erop dat het gesprek over interprofessioneel samenwerken vaker gevoerd wordt binnen opleidingen en praktijkorganisaties.
- > Interprofessioneel samenwerken moet nog verder geïntegreerd worden in de curricula, vooral in praktijkcurricula, maar ook bij opleidingsinstellingen is nog winst te behalen (ondanks behoorlijke toename).
- > Professionaliseringsbijeenkomsten voor leerteambegeleiders worden aanmerkelijk gunstiger beoordeeld dan bij de vorige tussenevaluatie. De scores lopen nu uiteen van 6.7 (planning) tot 7.4 (collegiale consultatie). Onvoldoende scores komen nauwelijks nog voor.
- > De itemscores van studenten over schooljaar 2022-2023 zijn doorgaans vergelijkbaar met die van het voorgaande schooljaar. Er zijn echter twee significante verschillen aangetoond en wel in negatieve zin: studenten hebben dit schooljaar wezenlijk minder zicht gekregen op hun eigen expertise alsook op die van andere beroepsopleidingen.
- > Verschillen tussen beide metingen bij leerteambegeleiders konden niet statistisch getoetst worden, maar waren op verscheidene vlakken wel aanzienlijk. Met name de rapportcijfers (1-10) voor de professionaliseringsbijeenkomsten zijn nu duidelijk gunstiger, doorgaans met (meer dan) een heel punt, voor zowel de inhoud, de organisatie en de frequentie van de bijeenkomsten. Verder is een forse toename te ontdekken in de hoeveelheid aandacht die er is voor interprofessioneel samenwerken in de eigen organisatie en de mate waarin interprofessioneel samenwerken al in het opleidingscurriculum verweven is.
- > De quickscan onder afstudeerders van mbo en hbo laat zien dat zij in groten getale open staan voor een kennismaking met interprofessioneel samenwerken en zichzelf toch ook bekwaam achten om later interprofessioneel bij te dragen aan hun werkring. Dit ondanks dat lang niet iedereen wat over interprofessioneel samenwerken te horen krijgt, noch de meerwaarde van dit concept meekrijgt tijdens de opleiding of hun afstudeeropdracht interprofessionele elementen bevat. Juist op deze laatste drie punten scoren hbo-studenten significant hoger dan mbo-studenten, hetgeen ook het geval is als het gaat om het tegenkomen van een interprofessionele casus in hun stage.

In het rapport zijn aanbevelingen opgenomen voor de opleidingen en praktijkorganisaties alsook voor het Innovatiecluster Kind en Educatie. Adviezen van leerteambegeleiders aangaande de professionaliseringsbijeenkomsten gaan onder andere over meer ontmoetingstijd, heldere kaders, de inhoud en praktische zaken. Tips voor het Innovatiecluster komen vooral van leerteambegeleiders en betreffen vooral praktische zaken en de positionering van interprofessioneel samenwerken.

Introductie

Dit is de derde en laatste tussenrapportage van het Innovatiecluster Kind en Educatie, ditmaal over het schooljaar 2022-2023. De hierop volgende evaluatie over schooljaar 2023-2024 betreft de eindrapportage van het hele project. Het Innovatiecluster wil sinds de start in september 2019 de beweging naar interprofessioneel samenwerken in de sectoren kinderopvang, basisonderwijs, welzijn en jeugdhulp ondersteunen, bekrachtigen en versnellen. Dit doet zij door interprofessionele samenwerking tussen en binnen de beroepsopleidingen met het werkveld te verstevigen en toekomstige werknemers op te leiden voor het werken in interprofessionele teams met bredere en uitwisselbare rollen (zie ook ons basisdocument *Leren interprofessioneel werken in het domein Kind en Educatie*, 2020, p. 6).

In deze rapportage is de blik gericht op het vierde jaar van het Innovatiecluster waarin interprofessionele leerteams nog weer meer ervaringen hebben opgedaan in de praktijk.

In een leerteam werken studenten van verschillende opleidingsniveaus en vanuit verschillende vakgebieden (kinderopvang, basisonderwijs, welzijn en jeugdhulp) met elkaar aan een realistisch praktijkvraagstuk. Samen, maar ieder vanuit zijn eigen (aanstaande) professie. Zo'n leerteam wordt in principe begeleid door twee leerteambegeleiders. De één vanuit zijn of haar rol als opleider verbonden aan een mbo- of hbo-opleiding, de ander vanuit zijn of haar rol bij de praktijkinstelling waar het leerteam opereert. Voor beiden is het begeleiden van een interprofessioneel leerteam een vrij nieuwe rol die vraagt om een nieuwe houding, vaardigheden en kennis. Daarom zijn er het afgelopen jaar ook weer professionaliseringsbijeenkomsten georganiseerd.

Het doel van deze rapportage is het in kaart brengen van de stand van zaken rond de leerteams tot nu toe (juni 2023) en een vergelijking te maken met de tweede tussenrapportage (schooljaar 2021-2022). Wat kunnen we leren van de ervaringen van het afgelopen schooljaar en waar willen we de komende tijd naar toe? Om deze vragen te kunnen beantwoorden, zijn studenten en leerteambegeleiders gevraagd naar hun ervaringen met het leren en werken in interprofessionele leerteams.

Leerteams 2022-2023 in cijfers: deelnemende praktijkorganisaties en opleidingen

In totaal zijn er negentien praktijkorganisaties met een leerteam actief geweest (zie tabel 0.1). Ook dit schooljaar is er weer een aantal nieuwe praktijkorganisaties voor het eerst aangehaakt en zijn er ook een paar gestopt. Per saldo doen er nu drie praktijkorganisaties minder mee dan vorig schooljaar, maar het aantal deelnemende studenten is vrijwel gelijk gebleven.

In totaal zaten in schooljaar 2022-2023 134 studenten in een leerteam. Bijna allemaal stonden die ingeschreven op zes Zwolse mbo- en hbo-opleidingen bij. Er was ook nu weer een aantal studenten van andere opleidingsinstellingen betrokken: de mbo-instellingen Aventus en ROC Friese Poort en hbo-instelling Saxion. Een schooljaar eerder waren er 136 studenten aan een leerteam verbonden.

De opleidingen pabo en onderwijsassistent zijn oververtegenwoordigd in hun deelname aan leerteams (elk ruim een derde van het geheel). De deelname van de opleidingen voor (Gespecialiseerd) Pedagogisch Medewerker (Kinderopvang) blijft steken op bijna een tiende deel, terwijl de andere opleidingen met slechts lage percentages participeren.

Praktijkorganisatie – locatie (bestuur)	Samenstelling leerteam			
	Organisatie	Opleiding	Jaar	Aantal
KC Bernhard – Steenwijk (Accrete)	Landstede MBO	Gespecialiseerd Ped. Medewerker	2	1
	Deltion College	Onderwijsassistent	2	2
	Landstede MBO	Onderwijsassistent	2	2
	Viaa	Pabo	1	1
KC De Vlieger 3 – Zwolle (Catent)	Deltion College	Onderwijsassistent	2	3
	Landstede MBO	Onderwijsassistent	1	1
	KPZ	Ped. Educatief Professional	2	1
	KPZ	Pabo	1	2
	KPZ	Pabo	2	1
	KPZ	Pabo	3	2
	KPZ	Pabo	4	1
	Windesheim	Ped. Management Kind en Educatie	4	1
De Wilgenburg – Zwolle (Catent)	Landstede MBO	Onderwijsassistent	2	1
	KPZ	Pabo	2	1
	KPZ	Pabo	3	4
KC Aquamarijn – Zwolle (Florion)	Menso Alting	Onderwijsassistent	2	1
	Menso Alting	Onderwijsassistent	3	1
	Deltion College	Sport & Bewegen	2	2
	Viaa	Pabo (deeltijd)	2	1
	Viaa	Pabo	3	1
	Viaa	Pabo	4	1
	Windesheim	Ped. Management Kind en Educatie	2	1
Het Stroomdal – Kampen (IRIS)	Landstede MBO	Ped. Medewerker Kinderopvang	2	1
	Deltion College	Onderwijsassistent	1	1
	Landstede MBO	Onderwijsassistent	1	4
	Landstede MBO	Onderwijsassistent	2	3
	Landstede MBO	Onderwijsassistent	3	1
	KPZ	Ped. Educatief Professional	1	1
	Windesheim	Pabo	4	1
	KC De Bolster – Raalte (Mijnplein)	Landstede MBO	Onderwijsassistent	2
KPZ		Pabo (deeltijd)	1	1
Windesheim		Ped. Management Kind en Educatie	2	1
IKC De IJsselhof – Zwolle (OOZ)	Deltion College	Onderwijsassistent	2	2
	Landstede MBO	Onderwijsassistent	1	1
	Landstede MBO	Onderwijsassistent	3	1
	KPZ	Pabo	1	3
	Windesheim	Ped. Management Kind en Educatie	3	1
Montessorischool – Zwolle (OOZ)	Deltion College	Gespecialiseerd Ped. Medewerker	2	2
	Landstede MBO	Gespecialiseerd Ped. Medewerker	2	1
	Landstede MBO	Sport & Bewegen	2	1
	Friese Poort	Onderwijsassistent	3	1
	KPZ	Ped. Educatief Professional	1	1
	Windesheim	Ped. Management Kind en Educatie	1	1
	Windesheim	Ped. Management Kind en Educatie	3	1
De Octopus – Zwolle (OOZ)	Landstede MBO	Ped. Medewerker Kinderopvang	1	1
	Landstede MBO	Gespecialiseerd Ped. Medewerker	3	1
	Deltion College	Gespecialiseerd Ped. Medewerker	4	1
	Deltion College	Onderwijsassistent	1	2
	Deltion College	Onderwijsassistent	2	1
	Landstede MBO	Onderwijsassistent	1	1
	Landstede MBO	Onderwijsassistent	2	1
	Landstede MBO	Onderwijsassistent	3	1
	Windesheim	Ped. Management Kind en Educatie	1	1
	SBO De Sluis – Zwolle (OOZ)	Deltion College	Onderwijsassistent	3
Landstede MBO		Ped. Medewerker Kinderopvang	2	1
Landstede MBO		Sociaal werker	3	1

Praktijkorganisatie – locatie (bestuur)	Samenstelling leerteam			
	Organisatie	Opleiding	Jaar	Aantal
St. Franciscus – Nunspeet (SKO)	Landstede MBO	Ped. Medewerker Kinderopvang	1	1
	Deltion College	Onderwijsassistent	1	1
	Deltion College	Onderwijsassistent	3	1
	KPZ	Pabo	1	1
	KPZ	Pabo	3	1
	Windesheim	Teachers College	3	1
De Golfslag – Swifterbant (SKO)	Deltion College	Onderwijsassistent	3	1
	Friese Poort	Ped. Medewerker Kinderopvang	1	1
	KPZ	Pabo	2	2
De Klimboom – Dronten (SKO)	Landstede MBO	Onderwijsassistent	2	1
	Landstede MBO	Onderwijsassistent	3	2
	KPZ	Pabo	2	1
	KPZ	Pabo	4	1
	KPZ	Pabo (deeltijd)	2	2
	KPZ	Pabo (deeltijd)	3	2
	Amsterdam	I-Pabo	4	1
Windesheim	Ped. Management Kind en Educatie	1	1	
De Kring – Lelystad (SKO)	Landstede MBO	Entree niveau 1	1	1
	Windesheim	Pabo (deeltijd)	1	1
Expeditie Wijz – Zwolle (Travers)	Landstede MBO	Onderwijsassistent	2	3
	Landstede MBO	Ped. Medewerker Kinderopvang	2	3
Het Palet – Deventer (Varietas)	Deltion College	Gespecialiseerd Ped. Medewerker	1	1
	Aventus	Onderwijsassistent	3	1
	Landstede MBO	Sport & Bewegen	3	1
	KPZ	Pabo	2	2
	KPZ	Pabo	3	1
	Saxion	Social Work	2	2
De Steenuil – Deventer (Varietas)	Aventus	Gespecialiseerd Ped. Medewerker	3	1
	Aventus	Onderwijsassistent	3	2
	KPZ	Pabo	1	1
	KPZ	Pabo	2	1
	Windesheim	Ped. Management Kind en Educatie	2	1
SBO De Brug – Zwolle (Vivente)	Deltion College	Onderwijsassistent	2	1
	Landstede MBO	Onderwijsassistent	2	2
	Landstede MBO	Sport & Bewegen	1	1
	KPZ	Pabo	3	1
	Viaa	Pabo	3	2
	Windesheim	Pabo	4	1
	Viaa	Social Work	2	1
Gerardus Majella – Vaassen (VOG)	Deltion College	Onderwijsassistent	2	1
	Deltion College	Sociaal Werk	1	1
	KPZ	Pabo	1	2
	Windesheim	Pabo	1	1

Tabel 0.1 Overzicht deelnemende praktijkorganisaties en leerteams.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 komen de onderzoeksvragen aan bod en wordt uitgelegd hoe het onderzoek uitgevoerd is en welk type respondenten deelnam. Hoofdstuk 2 staat in het teken van de meningen over de opgepakte interprofessionele vraagstukken door de leerteams, terwijl in hoofdstuk 3 de begeleiding en samenwerking in de leerteams centraal staat.

Hoofdstuk 4 gaat over de opbrengsten van de interprofessionele leerteams volgens studenten en leerteambegeleiders. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de vraag of en hoe het gedachtegoed rond interprofessioneel samenwerken in het netwerk (veelal de eigen organisatie) van leerteambegeleiders verspreid wordt. Hoofdstuk 6 gaat over de scholingsbehoeften van leerteambegeleiders. In hoofdstuk 7 worden – voor zover mogelijk – de bevindingen van de tussenrapportages van 2021-2022 vergeleken met die van 2020-2021.

In hoofdstuk 8 wordt de quickscan onder afstudeerders uitgewerkt, die niet zoveel zegt over het werken in leerteams (waarover dit rapport eigenlijk gaat), maar meer een beeld geeft van in hoeverre laatstejaars zeggen tijdens hun opleiding met interprofessioneel samenwerken in aanraking te zijn gekomen.

Het rapport wordt in hoofdstuk 9 afgesloten met conclusies, een korte discussie over de onderzoeksresultaten en aanbevelingen voor de praktijk van opleidingen en werkveld. Uiteraard trekt het Innovatiecluster ook lering uit de in dit rapport gepresenteerde bevindingen.

Zie voor meer informatie over de achtergrond, opzet, doelen en medewerkers van dit project de website van het Innovatiecluster Kind en Educatie: www.kindeneducatie.nl.

Hoofdstuk 1

Onderzoeksvragen en -methode

Aan dit evaluatieve monitoringsonderzoek lag een aantal onderzoeksvragen ten grondslag. Deze staan vermeld in § 1.1 en worden in deze rapportage voor schooljaar 2022-2023 beantwoord. Verder wordt in dit hoofdstuk inzicht gegeven in de methoden die in dit onderzoek zijn gebruikt (§ 1.2). Daarnaast bevat dit hoofdstuk (§ 1.3) ook achtergrondinformatie over de leerteams die aan dit onderzoek hebben meegewerkt. Er wordt weergegeven op welke locaties de leerteams actief waren en van welke opleidingen de studenten afkomstig waren die de enquête hebben ingevuld.

1.1 Onderzoeksvragen

De volgende onderzoeksvragen staan centraal in deze rapportage:

1. Welke vraagstukken worden door interprofessionele leerteams opgepakt?
2. Welke mening hebben studenten en leerteambegeleiders over de opgepakte vraagstukken?
3. Wat vinden studenten en leerteambegeleiders van de begeleiding van de leerteams en de onderlinge samenwerking?
4. Wat zijn volgens studenten en leerteambegeleiders opbrengsten van het werken in interprofessionele leerteams?
5. Op welke manier dragen leerteambegeleiders het gedachtegoed van interprofessioneel samenwerken uit in hun organisatie?
6. Hoe beoordelen leerteambegeleiders de georganiseerde professionaliseringsbijeenkomsten?
7. In welke mate zijn er verschillen te constateren met de onderzoeksresultaten gepresenteerd in de tussenrapportage over schooljaar 2021-2022?

Er is in juni 2023 nog een inventariserend onderzoek onder alle afstudeerders van de deelnemende opleidingen verricht. Hieraan lag de volgende onderzoeksvraag ten grondslag:

8. In welke mate zijn afstudeerders van deelnemende opleidingen volgens eigen zeggen tijdens hun studie geconfronteerd met interprofessioneel samenwerken? En zijn hierbij statistische verschillen aantoonbaar tussen mbo- en hbo-studenten?

1.2 Vragenlijsten

Deze rapportage is gebaseerd op informatie uit drie (online) vragenlijsten. De eerste vragenlijst is uitgezet onder studenten die in 2022-2023 hebben deelgenomen aan de leerteams. Deze vragenlijst bevatte 25 inhoudelijke vragen, waarvan er vijf open waren. Ten opzichte van de vorige versie van de vragenlijst werden twee items over de aard van het in het leerteam aangepakte vraagstuk nu niet meer gesteld en er was een nieuwe vraag opgenomen over of het vraagstuk ook als nuttig voor de ouder(s) van het kind gezien werd.

Leerteambegeleiders werd gevraagd de vragenlijst door te zetten naar de studenten uit hun leerteam. Het wel of niet invullen van de enquête is dus deels afhankelijk geweest van de inzet van de leerteambegeleiders. Er is daardoor een mogelijkheid dat uit het ene leerteam (bijna) alle studenten de vragenlijst hebben ingevuld en van het andere leerteam geen enkele student. Respondenten maakten kans op een van de cadeaubonnen die als bedankje onder hen verloot werden.

Er zijn 48 ingevulde vragenlijsten teruggekomen, waarvan 42 compleet ingevuld waren. Maximaal 134 studenten hadden een vragenlijst kunnen ontvangen en invullen.

De tweede vragenlijst is uitgezet onder leerteambegeleiders die in het schooljaar 2022-2023 een leerteam hebben begeleid. Deze vragenlijst was met 34 items – waaronder zeven open vragen – iets uitgebreider dan de studentenversie. De vragenlijst voor leerteambegeleiders is gereviseerd, waardoor er wat vragen toegevoegd of juist verwijderd zijn ten opzichte van de vragenlijst van vorig meetjaar. Ook deze vragenlijst is naar de leerteambegeleiders gemaïld, nu met het verzoek deze zelf in te vullen.

Er zijn 22 (van de ongeveer 35 verstuurd) enquêtes teruggekomen, achttien daarvan waren volledig ingevuld. Gelet op dit aantal worden de resultaten van deze groep niet in percentages weergegeven.

Zoals al aangegeven, zijn de eerste en tweede vragenlijsten op onderdelen aangepast naar aanleiding van de onderzoeksresultaten van de voorgaande evaluatieronden (2020-2021 en 2021-2022).

Daarom is er niet op alle items een vergelijking mogelijk tussen eerdere metingen (zie ook hoofdstuk 7).

Hoewel het in de bedoeling lag in deze ronde focusgroeps gesprekken met zowel studenten als leerteambegeleiders te houden naar aanleiding van de kwantitatieve onderzoeksresultaten, is dat door gebrek aan animo (studenten) en agendaproblemen (leerteambegeleiders) helaas niet gelukt.

De derde vragenlijst is dit schooljaar voor het eerst uitgezet onder alle afstudeerders van de aan het Innovatiecluster deelnemende Zwolse mbo- en hbo-opleidingen, met als doel te inventariseren in hoeverre deze studenten tijdens hun studie naar eigen zeggen in aanraking gekomen zijn met interprofessioneel samenwerken. De sleutelfiguren (afstudeercoördinatoren) binnen de zes scholen werd gevraagd de vragenlijst naar de doelgroep te mailen. Het is niet gemakkelijk na te gaan hoeveel afstudeerders deze vragenlijst ontvangen zouden moeten hebben. Van hen namen 77 de moeite om de korte vragenlijst in te vullen en bijna allemaal deden ze dat compleet. Ook deze studenten werd de kans op cadeaubonnen in het vooruitzicht gesteld.

1.3 Achtergrond respondenten (studenten en leerteambegeleiders)

Studenten

Dit vierde schooljaar deden in grote lijnen dezelfde praktijkorganisaties en mbo- en hbo-opleidingen mee als in de vorige schooljaren. Tabel 0.1 gaf een opsomming voor het schooljaar 2022-2023. De verhouding tussen de opleidingsinstellingen van studentrespondenten wordt duidelijk in tabel 1.1.

Hieruit blijkt dat in de responsgroep studenten van Mbo Menso Alting Zwolle en die van Hogeschool Viaa ondervertegenwoordigd zijn; het aandeel van Landstede MBO en Hogeschool KPZ is aanzienlijk groter. Bij de categorie 'Anders' werd ingevuld: ROC Aventus (3x), ROC Friese Poort (Emmeloord) en Hogeschool Saxion.

Opleidingsinstelling	Aantal studentrespondenten
Deltion College	9 (19%)
Landstede MBO	11 (23%)
Mbo Menso Alting Zwolle	2 (4%)
Hogeschool KPZ	12 (25%)
Hogeschool Viaa	2 (4%)
Hogeschool Windesheim	6 (13%)
Anders	6 (13%)
	48 (100%)

Tabel 1.1 Opleidingsinstellingen van responderende studenten (n=48).

Tabel 1.2 laat zien aan welke opleiding de studentrespondenten verbonden zijn. In de rechterkolom staat het aantal respondenten per opleiding dat slechts een deel van de vragenlijst heeft beantwoord. Onderwijsassistenten en pabo-studenten zijn behoorlijk oververtegenwoordigd in de respondentengroep. De te presenteren onderzoeksresultaten hebben dit jaar geen betrekking op mbo-studenten Sociaal Werk.

Niveau	Opleiding	Aantal studentrespondenten
Mbo 3	Pedagogisch Medewerker Kinderopvang	2
Mbo 4	Onderwijsassistent	23
Mbo 4	Gespecialiseerd Pedagogisch Medewerker	1
Mbo 4	Sociaal Werker (mbo)	0
Hbo 5	Pedagogisch Educatief Professional	2
Hbo 5	Pedagogisch Management Kind en Educatie	4
Hbo 6	Pabo	15
Hbo 6	Social Work	1
Totaal		48

Tabel 1.2 Opleidingen van responderende studenten (n=48).

Uit een vergelijking van bovenstaande twee tabellen met tabel 0.1 blijkt dat de respondentengroep studenten een redelijke afspiegeling is van het geheel aan opleidingsinstellingen en opleidingen dat bij het Innovatiecluster Kind en Educatie betrokken is (zie ook bijlage 1). Niet alle praktijkorganisaties namen deel aan de tussenevaluatie die in dit rapport beschreven wordt. Studenten die aan dit onderzoek deelnamen, liepen stage bij een van de praktijkorganisaties die in tabel 1.3 worden vermeld.

Praktijkorganisaties	
> OBS De Octopus in Zwolle	> KC De Bolster in Raalte
> SBO De Brug in Zwolle	> IKC De IJsselhof in Zwolle
> KBS De Wilgenburg in Zwolle	> CBS Het Stroomdal in Kampen
> St. Franciscusschool in Nunspeet	> KC Bernhard in Steenwijk
> Kei 13 in Deventer	> Gerardus Majella in Vaassen
> KBS De Golfslag in Swifterbant	> KC De Schatkamer in Zwolle
> KBS De Vlieger 3 in Zwolle	> KDV De Rode Bank in Raalte
> De Steenuil in Deventer	> KOO Meppel in Meppel
> Kindcentrum Het Palet in Deventer	> Raster Groep in Deventer
> IKC Aquamarijn in Zwolle	> SBO De Vorm in Apeldoorn
> KBS De Kring in Lelystad	> CBS De Morgenster in Zwolle
> SBO De Sluis in Zwolle	

Tabel 1.3 Praktijkorganisaties waar responderende studenten stage liepen.

Bijna driekwart (71%) van de responderende studenten zit in hun eerste of tweede schooljaar; een kwart (25%) is derdejaars. De studenten namen vooral (79%) deel aan het leerteam omdat ze toevalligerwijs op een stageplek belandden die een interprofessioneel leerteam had. Enkele studenten (15%) waren gevraagd door hun opleiding en één student had zelf gericht gezocht naar een stageplek met zo'n leerteam.

Voordat deze studenten in hun leerteam terechtkwamen, had ruim de helft (58%) er geen idee van wat interprofessioneel samenwerken inhield. Eén op de vijf (19%) studenten had les gehad over interprofessioneel samenwerken en nog eens 13% kreeg informatie erover op de stageplek.

Leerteambegeleiders

Wat betreft de leerteambegeleiders die aan deze onderzoeksrunde deelnamen, zijn er wat meer afkomstig vanuit een praktijkorganisatie (61%) dan vanuit een opleidingsinstelling (39%). Van elke praktijkorganisatie deed één leerteambegeleider mee; alleen van Doornijk waren er twee leerteambegeleiders die deelnamen aan dit onderzoek. Op Mbo Menso Alting Zwolle en Hogeschool Viaa (met beide geen respondenten) na, deden van de andere opleidingsinstellingen telkens één of twee leerteambegeleiders mee aan dit onderzoek.

De leerteambegeleiders die een vragenlijst invulden, verschilden qua ervaring van elkaar als het gaat om leerteambegeleiding binnen het Innovatiecluster Kind en Educatie; sommigen waren onervaren, een paar anderen begeleidden al vanaf het begin van het RIF-project leerteams. Gemiddeld had men bijna drie jaar ervaring. Ervaring met leerteambegeleiding buiten het Innovatiecluster beliep gemiddeld ruim twee jaar, met uitschieters naar tien jaar ervaring.

Quickscan onder afstudeerders

De quickscan is ingevuld door 77 afstudeerders. In tabel 1.4 en 1.5 staat de herkomst van hen vermeld qua opleidingsinstelling respectievelijk gevolgde opleiding. Hieruit blijkt dat twee derde van de respondenten hbo'ers zijn en dat Social Work van Hogeschool Viaa sterk oververtegenwoordigd is.

Opleidingsinstelling	Aantal responderende afstudeerders
Deltion College	0 (0%)
Landstede MBO	12 (16%)
Mbo Menso Alting Zwolle	14 (18%)
Hogeschool KPZ	12 (16%)
Hogeschool Viaa	27 (35%)
Hogeschool Windesheim	12 (16%)
	77 (100%)

Tabel 1.4 Opleidingsinstellingen van responderende afstudeerders (n=77).

Opleiding	Aantal responderende afstudeerders
Pedagogisch Medewerker Kinderopvang	3 (4%)
Onderwijsassistent	9 (12%)
Gespecialiseerd Pedagogisch Medewerker	4 (5%)
Sociaal Werker (mbo)	0 (0%)
Pedagogisch Educatief Professional	12 (16%)
Pedagogisch Management Kind en Educatie	1 (1%)
Pabo	9 (12%)
Social Work	28 (36%)
Anders	11 (14%)
Totaal	77 (100%)

Tabel 1.5 Opleidingen van responderende afstudeerders (n=77).

Hoofdstuk 2

Meningen over interprofessionele vraagstukken van leerteams

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de vraagstukken waaraan de studenten in de leerteams hebben gewerkt. In § 2.1 gaat het over wat die vraagstukken zijn en hoe ze ontstaan zijn. In § 2.2 komt de tevredenheid met de vraagstukken aan de orde en in hoeverre die geschikt zijn om interprofessioneel op te pakken.

2.1 Aard van vraagstukken

Studenten noemen een keur aan soorten vraagstukken en opdrachten waaraan ze gewerkt hebben, die zich grosso modo in drie categorieën laten opdelen: lessen ontwerpen voor de stageschool, concreet iets doen voor het maatschappelijk welzijn van groepen mensen in de wijk en specifieke thema's.

Wat betreft lesinhoud worden genoemd: buitenlessen en pluslessen ontwerpen, taal(achterstand), seksualiteit, theorie met workshops ontwikkelen, doorgaande leerlijn 'bewegend leren' en een informatiegids opstellen over de (onderwijs)visie van de school. Concrete activiteiten betreffen een armoedeproject, een inzamelingsactie voor een goed doel op touw zetten, stoppen met roken voor de buurt, een Cruiff Court, een gezond kindcentrum, de inrichting van het schoolplein en verduurzaming van buitenspeelgoed. Naast deze beide categorieën worden ook thema's als samenwerking tussen leerlingen, leestijdmodellen, zelfbeeld en 'aantrekkelijk Lelystad' als vraagstuk opgeworpen.

De vraag naar de aard van de opgepakte vraagstukken is ook aan *leerteambegeleiders* voorgelegd. Omdat de responderende studenten niet per se bij deze leerteambegeleiders in het leerteam zitten, kunnen de antwoorden wat uiteenlopen. Aanvullend op de studenten geven leerteambegeleiders aan dat de activiteit van het leerteam bijvoorbeeld de implementatie van techniek was.

Ruim de helft (52%) van de *studenten* geeft aan dat het leerteam het vraagstuk of de opdracht samen met de praktijkorganisatie bedacht heeft. In andere gevallen hebben de studenten het helemaal zelf bedacht of had de praktijkorganisatie het vraagstuk al vóór hun komst klaarliggen (elk zo'n 18%).

2.2 Tevredenheid over vraagstukken

De helft (48%) van de *studenten* is van mening dat voor henzelf het vraagstuk 'nuttig' tot 'zeer nuttig' was. Een derde (35%) staat hier neutraal in. De overgrote meerderheid (71-81%) van de studenten vindt het vraagstuk (zeer) nuttig voor de praktijkorganisatie of voor het kind. Meer spreiding is er onder hen als het om het nut van het betreffende vraagstuk gaat voor de ouder(s) van het kind: de helft (48%) vindt van wel, de andere respondenten in meer of mindere mate van niet.

Van de *leerteambegeleiders* geven zestien van de achttien aan dat het vraagstuk een wens van de praktijkorganisatie was. Op de vraag of het vraagstuk een wens van de studenten was, reageren de leerteambegeleiders erg wisselend (van 'helemaal niet' (1x) tot neutraal (6x) tot 'ja (heel erg)' (10x)), maar overwegend positief. Tien van de achttien leerteambegeleiders zijn van mening dat het betreffende vraagstuk van belang is voor de ouder(s) van het kind.

Het gros (zestien tot zeventien van de achttien) van de leerteambegeleiders vindt het vraagstuk enthousiasmerend respectievelijk betekenisvol voor studenten. Allen zijn van oordeel dat het vraagstuk aansloot bij de verschillende niveaus van studenten en de meesten dat het karakter van het vraagstuk interprofessioneel was (dertien leerteambegeleiders).

Hoofdstuk 3

Begeleiding van en samenwerking in leerteams

Een interprofessioneel leerteam wordt begeleid door twee leerteambegeleiders: één vanuit de rol als opleider verbonden aan een mbo- of hbo-opleiding, de ander vanuit de rol bij de praktijkinstelling waar het leerteam opereert. In dit hoofdstuk wordt eerst de begeleiding beoordeeld vanuit het perspectief van studenten (§ 3.1) om daarna in § 3.2 in te gaan op de onderlinge samenwerking van studenten in hun leerteam. Paragraaf 3.3 staat in het teken van hoe leerteambegeleiders het begeleiden van een leerteam hebben ervaren.

3.1 Begeleiding van leerteams volgens studenten

Van de studenten heeft 40% één keer per maand contact met hun leerteambegeleider, anderen hebben twee of vier keer per maand contact (elk 23%). Deze contactmomenten waren in vier op de vijf gevallen (83%) vaste overlegmomenten. Het komt ook wel voor (6%), dat leerteambegeleiders het initiatief daartoe nemen; studenten doen dat zelden (4%).

Studenten blijken 'tevreden' (38%) tot 'erg tevreden' (43%) over de begeleiding van hun leerteambegeleider. Een kleine groep (17%) geeft aan 'neutraal' te zijn wat betreft de begeleiding. Een enkeling geeft een negatieve beoordeling.

Volgens de studenten doet de ideale leerteambegeleider het volgende: hij of zij zorgt voor duidelijke afspraken, heeft zelf de bedoeling van het leerteam helder voor de bril en heeft kennis van het RIF-project. De begeleider houdt zichzelf wat op afstand, gunt het initiatief aan de studenten en begeleidt terughoudend door niet voor te kauwen, maar hooguit aanscherpende vragen te stellen. Verder bewaakt hij of zij de voortgang van het team, draagt zorg voor een goede organisatie en ziet erop toe dat iedereen in zijn eigen rol aan bod komt. Als de leerteambegeleider dan ook nog verschillende werkvormen weet toe te passen en (tussentijds) beschikbaar is voor het beantwoorden van vragen, dan spreken de studenten over een ideale leerteambegeleider.

3.2 Samenwerking in leerteams volgens studenten

Een ander aspect van de leerteams betreft de interprofessionele samenwerking tussen studenten van verschillende opleidingen rondom het praktijkvraagstuk. Die samenwerking wordt door de studenten zeer positief beoordeeld: driekwart (75%) van deze respondentengroep ziet die als 'goed' of zelfs 'uitstekend'. Een paar studenten zijn van mening dat die samenwerking slecht is. Eén op de vijf à zes studenten (18%) geven aan dat ze de samenwerking 'voldoende' vinden.

Als het gaat om wat er goed ging in de samenwerking, dan noemen studenten onder andere het volgende: brainstorm, communicatie en overleg en een eerlijke taakverdeling. Daarnaast worden als succesfactoren genoemd: de open teamsfeer, (het waarderen van) ieders inbreng en verantwoordelijkheid nemen voor het eindresultaat.

Uiteraard is ook gevraagd naar wat volgens hen verbetering behoeft in de samenwerking. Dat wat hiervoor als succesfactor beschreven werd, kan in andere leerteams juist een verbeterpunt zijn, bijvoorbeeld de communicatie, de taakverdeling en de duidelijkheid van het doel. Studenten geven

aan het lastig te vinden dat stagedagen van studenten niet altijd matchen. Qua attitude van de studenten maken zij ook opmerkingen: het nakomen van afspraken en vooral het niet komen opdagen bij leerteambijeenkomsten. Voor sommige studenten komt het leerteam 'erbij' en levert het weinig studievoordeel op, wat soms gevolgen heeft voor hun motivatie en inzet. Het stoppen met de stage (en dus met het leerteam) frustreert de achterblijvende studenten ook. Wat tevens soms beter had gekund is met elkaar samenwerken in plaats van langs elkaar heen.

Wanneer aan studenten wordt gevraagd wat ze geleerd hebben van de samenwerking met studenten van andere opleidingen, dan antwoorden velen van hen dat het nuttig is andere perspectieven (op bijvoorbeeld onderwijs of hulpverlening) te leren kennen, dat ieder zijn waardevolle aandeel in het geheel heeft en de samenwerking synergetisch en inspirerend is: $1+1=3$. Het belang van goed plannen wordt genoemd alsook andere opleidingen leren kennen. De interprofessionele ervaring geeft ook aanleiding tot introspectie: je eigen werknorm (niveau of tempo) hoeft niet die van een ander te zijn en je moet een klus zien te klaren met mensen die je niet zelf uitgekozen hebt.

3.3 Begeleiding van leerteams volgens leerteambegeleiders

Als leerteambegeleiders gevraagd wordt wat zij van de complexiteit van het begeleiden van een leer-team vinden, dan ontstaat een gedifferentieerd scorebeeld. Ongeveer de helft (tien van de achttien leer-teambegeleiders) is (heel erg) van mening dat deze begeleiding 'complex' is, terwijl vier van deze respondentengroep dat niet vinden. Nog eens vier scoren 'neutraal' en niemand vindt de leer-teambegeleiding absoluut 'eenvoudig'.

Min of meer los van die complexiteit gaat de begeleiding hun wel goed af, vinden veertien leer-teambegeleiders; één vindt van niet. Gevraagd wat dan zo goed ging, antwoorden de leer-teambegeleiders dat ze in staat waren een veilige, open leeromgeving te creëren, dat ze een luisterend oor konden bieden en dat ze het initiatief bij de studenten legden. Verder waren ze bereikbaar voor vragen en stelden ze reflectievragen aan het leer-team. Aan de andere kant geven ze aan dat ze het nog lastig vinden om te gaan met ongemotiveerde studenten (hoe die te activeren?), de planning van bijeenkomsten als stagedagen verschillend zijn en de verhouding tot de collega-leer-teambegeleider. En wat te doen als het leer-team qua samenstelling niet interprofessioneel is?

Men vindt doorgaans ($n=14$) dat het begeleiden van een interprofessioneel leer-team het eigen werk interessant maakt. Bijna alle leer-teambegeleiders (op één na) zijn van mening dat deze taak een verrijking in het kader van hun professionele ontwikkeling inhoudt.

De ideale begeleiding vindt in de ogen van de leer-teambegeleiders zelf plaats als men het zweet op de juiste rug (namelijk die van de student) weet te krijgen, intervisie kan aanwakkeren en studenten wat laat leren over samenwerken. Begeleiding bij persoonlijke leerdoelen vindt men ook van belang, alsmede merkbare betrokkenheid van de leer-teambegeleider en het concretiseren van verwachtingspatronen. Het verkennen en inzetten van elkaars kwaliteiten in het leer-team en een plan van aanpak maken met de collega-leer-teambegeleider horen er idealiter ook bij.

Hoofdstuk 4

Opbrengsten van interprofessionele leerteams

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar wat het samenwerken in een interprofessioneel leerteam heeft opgeleverd volgens studenten (§ 4.1) en hoe tevreden de leerteambegeleiders zijn over een aantal aspecten van hun leerteam (§ 4.2).

4.1 Opbrengsten deelname aan leerteam volgens studenten

Deelname aan een interprofessioneel leerteam brengt volgens studenten positieve resultaten met zich mee. Zo krijgt precies de helft (50%) van de studenten meer zicht op wat studenten van andere opleidingen doen en hebben nog iets meer studenten (55%) meer zicht gekregen op de eigen expertise. Hun participatie stelt ze in staat beter te leren samenwerken (55%). Voor 41% van de studenten draagt hun deelname in het leerteam niet echt bij aan het beter leren samenwerken ('neutraal').

Verder weten drie op de vijf (60%) studenten nu beter waarvoor zij professionals met andere opleidingen zouden kunnen inzetten; een derde (31%) scoort 'neutraal' op deze stelling. Over het beter kunnen aansluiten bij de behoeften van het kind door deel te nemen in een interprofessioneel leerteam, zijn de meningen verdeeld: een krappe helft (45%) vindt dat dat '(heel) goed' gelukt is, maar een even groot aandeel studenten is het niet ermee eens noch oneens ('neutraal').

Ook op de stelling of ze door de deelname aan het interprofessionele leerteam zicht hebben gekregen op mogelijkheden in hun eigen carrière, lopen de scores uiteen: 41% vindt '(helemaal) van wel', terwijl nog iets meer studenten (45%) hierop de neutrale tussencategorie scoort. Voor een paar (14%) heeft het meedoen aan het leerteam de eigen loopbaanperspectieven niet geconcretiseerd.

Meer in algemene zin zijn nog drie items voorgelegd over interprofessioneel samenwerken in een leerteam. De eerste vraag betreft in welke mate de praktijkorganisatie het leerteam als een belangrijk onderdeel beschouwde volgens de studenten. Volgens een ruime helft (55%) van de studenten was daarvan (erg) sprake; 12% was het hiermee oneens, terwijl één op de drie daarop de optie 'neutraal' scoorde.

Drie op de vijf studenten (62%) vinden interprofessioneel samenwerken 'zeer tot buitengewoon nuttig'; de overige studenten (38%) zijn van mening dat deze manier van werken 'enigszins nuttig' is. Niemand vindt het '(helemaal) niet nuttig'. Gevraagd om toelichting, antwoorden studenten dat het leuk is van en met studenten van andere opleidingen te leren en dat de interprofessionele insteek bij een vraagstuk betekenis kan toevoegen voor bijvoorbeeld een basisschool. Door te leren samenwerken is een interprofessioneel leerteam ook op ander vlak profijtelijk voor de ontwikkeling van de student. Het nut kon echter worden ingeperkt door planningsproblemen van de leerteambijeenkomsten en soms voegde het multi-perspectivische aspect weinig toe aan het eindproduct. Van de studenten zou ruim de helft (52%) het deelnemen aan een interprofessioneel leerteam aanraden aan andere studenten. Nog eens 38% staat hier neutraal in en 10% (4 studenten) zou deelname aan een leerteam andere studenten afraden. Hun toelichting op deze vraag maakt duidelijk dat het afhangt van de mate van organisatie of men leerteamparticipatie zou aanbevelen. Het kost studenten best veel extra tijd, die sommigen liever aan vliegreuen in hun aanstaande beroep hadden besteed, maar het is aan de andere kant toch ook een mooie leerervaring, zo geven sommigen aan. "Je beroepshouding wordt naar een nieuw niveau getild", licht een respondent toe.

4.2 Tevredenheid van leerteambegeleiders

Bijna twee derde van de leerteambegeleiders (elf van de achttien) is 'tevrede' of 'zeer tevrede' over het functioneren van hun leerteam, terwijl de andere zeven van deze respondentengroep 'matig tevrede' zijn (neutraal). Geen van de leerteambegeleiders is in meer of mindere mate 'ontevreden'. Als toelichting op hun overwegend gunstige scores geven respondenten te kennen dat ze vooral genoten van het leerproces van het leerteam. Eén leerteambegeleider schrijft erbij dat hij of zij inzet op de kwaliteiten van de individuele leden van het leerteam, meer dan gericht te zijn op het opleidingsniveau, hetgeen de gelijkwaardigheid tussen de groepsleden bevorderde. Als kanttekening bij het doorgaan (heel) behoorlijk functioneren van het leerteam wordt veelvuldig opgemerkt dat het tussentijds afhaken van leden doordat ze hun studie staken, iets doet met de slagkracht en de motivatie van de overgebleven teamleden.

Op één leerteambegeleider na zijn alle leerteambegeleiders van mening dat de samenwerking tussen studenten van verschillende opleidingen in het leerteam op z'n minst 'voldoende' gestalte kreeg; de meesten van hen vinden de optie 'goed' aan.

Hoewel de helft van de leerteambegeleiders (negen van de achttien) '(zeer) tevrede' is over de samenstelling van het interprofessionele leerteam, lijkt daar volgens de anderen in meer of mindere mate nog winst te behalen.

Een gunstiger scorebeeld ontstaat als gekeken wordt naar de tevredenheid over de door de studenten doorgemaakte ontwikkeling. In totaal vijftien leerteambegeleiders zijn (uitgesproken) 'positief', twee 'neutraal' en één is daarover 'ontevreden'. De verbinding met de praktijkorganisatie wordt vergelijkbaar beoordeeld: vijftien leerteambegeleiders zijn hierover '(zeer) tevrede'.

Het onderlinge contact tussen de twee leerteambegeleiders die elk leerteam in principe heeft, wordt door hen doorgaan (n=15) als '(zeer) bevredigend' beoordeeld; slechts één respondent is 'ontevreden'.

Hoofdstuk 5

Verspreiding gedachtegoed interprofessioneel samenwerken

Dit hoofdstuk gaat in op hoe interprofessioneel samenwerken op de kaart gezet is volgens leerteambegeleiders. Allereerst wordt uit de doeken gedaan welke acties leerteambegeleiders genomen hebben om het (leren) interprofessioneel samenwerken onder de aandacht van hun collega's te brengen (§ 5.1). Daarna wordt in § 5.2 ingegaan op demogelijkheden die er volgens leerteambegeleiders zijn voor het Innovatiecluster Kind en Educatie om op in te spelen.

5.1 Interprofessioneel samenwerken op de kaart gezet volgens leerteambegeleiders

Leerteambegeleiders proberen hun collega's van hun praktijkorganisatie of opleidingsinstelling te betrekken bij het (leren) interprofessioneel samenwerken door kopij aan te leveren voor een personeelsbrief of berichten in de groepsapp te plaatsen. Men gaat ook wel het gesprek met collega's aan over de (on)mogelijkheden van interprofessioneel samenwerken. Een presentatie door de studenten omtrent hun eindproduct is voor sommigen ook een mogelijkheid. Een ander probeert de interesse te wekken door een leervraag op te halen bij de eigen instelling en nadien te evalueren of het eindproduct van waarde gebleken is. Weer een ander doet moeite om interprofessioneel (leren) samenwerken in het curriculum te verwerken of voedt loopbaan- en praktijkbegeleiders met informatie, zodat zij vanuit hun positie studenten kunnen enthousiasmeren voor deelname aan een leerteam. Ten slotte is er nog een leerteambegeleider, die het raadzaam vindt studenten te laten aansluiten bij reeds bestaande interprofessionele leerteams of werkgroepen waarin reeds gediplomeerde professionals zitting hebben.

Een enkele leerteambegeleider geeft aan zelf te vinden interprofessioneel (leren) samenwerken te weinig onder de aandacht binnen de eigen organisatie te brengen.

Tien van de achttien leerteambegeleiders zijn van mening dat sinds schooljaar 2022-2023 er niet meer of minder aandacht voor interprofessioneel samenwerken is gekomen, maar zeven personen vinden wel dat de belangstelling voor dit thema is toegenomen ten opzichte van vorig schooljaar. Daarnaast wordt het gesprek over (leren) interprofessioneel samenwerken volgens twaalf respondenten nu vaker gevoerd dan eerder; vijf zien een toe- noch afname van de gespreksfrequentie.

Op de stelling 'Interprofessioneel (leren) samenwerken is geïntegreerd in het curriculum' scoren acht leerteambegeleiders de neutrale optie; zes zijn het (helemaal) ermee eens, drie oneens. Voor wat het waard is (gelet op de kleine aantallen respondenten): interprofessioneel werken lijkt iets beter opgenomen te zijn in het curriculum van opleidingsinstellingen dan in praktijkcurricula.

5.2 Kansen voor Innovatiecluster Kind en Educatie volgens leerteambegeleiders

Er is in het onderzoek een open vraag gesteld aan leerteambegeleiders of zij voor het Innovatiecluster Kind en Educatie nog kansen zien. Deze kansen zouden bijvoorbeeld op het terrein van mogelijke

samenwerkingen, professionalisering of verduurzaming kunnen liggen. Een greep uit de verschillende reacties:

- > Faciliteer leerteambegeleiders in tijd, zodat de begeleiding onderdeel van hun takenpakket is en niet er bovenop komt.
- > Rooster studenten vrij als ze een leerteambijeenkomst moeten bijwonen.
- > Heb aandacht voor de combinatie mbo versus hbo.
- > Leg de focus op het samenwerkingsproces, meer dan op het samenwerkingsproduct.
- > Verspreid de (onderzoeks)resultaten van dit project ook onder opleiders en directeuren, zodat zij vanuit hun posities kansen binnen hun organisaties kunnen benutten en kwaliteiten van medewerkers kunnen inzetten.
- > Laat opleidingsinstellingen een 'aandachtsvelder interprofessioneel samenwerken' aanstellen, die het project blijft aanjagen en ondersteunen.
- > Deel procesbeschrijvingen van eerdere leerteams (tips en tops), zodat nieuwe leerteams wat meer beeld erbij krijgen en hun voordeel ermee kunnen doen.
- > Organiseer terugkomdagen voor verdere vorming (sprekers) en ontmoeting met elkaar.
- > Bouw samen met anderen aan de toolbox met de bouwstenen.

Hoofdstuk 6

Professionalisering van leerteambegeleiders

In het kader van dit project zijn er professionaliseringsbijeenkomsten voor leerteambegeleiders georganiseerd. In § 6.1 wordt de beoordeling van die deskundigheidsbevordering beschreven. Veelal gaat het daarbij om rapportcijfers voor verschillende aspecten. In § 6.2 staat de scholingsbehoefte van leerteambegeleiders centraal.

6.1 Beoordeling professionaliseringsbijeenkomsten

Het gros van de leerteambegeleiders (zestien van de achttien) vindt het aantal professionaliseringsbijeenkomsten 'precies goed'. De andere twee vinden dat aantal 'te groot' dan wel 'te klein'.

De professionaliseringsbijeenkomsten worden overwegend positief beoordeeld als het gaat om de collegiale consultatie, waarin ervaringen met elkaar worden uitgewisseld, of om de inhoudelijke kennisdeling via een lezing of presentaties. Gemiddeld scoren de achttien leerteambegeleiders daarop een 7.4 respectievelijk een 6.8 als rapportcijfer.

De gemiddelde score voor de inbreng van andere collega's is een 6.9, terwijl die een 7.1 is omtrent de deskundigheid van het ontwerpteam, dat de bijeenkomsten begeleid heeft vanuit het Innovatiecluster Kind en Educatie. De aansluiting bij praktijkvragen krijgt van de leerteambegeleiders gemiddeld een 7.1 en de planning levert een gemiddelde score van 6.7 op.

Op al deze items komen onvoldoendes als rapportcijfer nauwelijks voor en sowieso geen 1 of 2. Negens en tiens worden wel af en toe door leerteambegeleiders toegekend aan deze items.

6.2 Suggesties van leerteambegeleiders voor professionaliseringsbijeenkomsten

Leerteambegeleiders doen voor professionaliseringsbijeenkomsten in het volgende schooljaar (2023-2024) de volgende suggesties:

- > Zorg voor meer tijd voor het delen van praktijkervaringen.
- > Maak de kaders van de bijeenkomsten (bijvoorbeeld aangaande frequentie) meteen duidelijk.
- > Schenk aandacht aan verwachttingsmanagement tussen stageschool en opleiding.
- > Plan de bijeenkomsten na schooltijd en op verschillende wekdagen; geef ook de mogelijkheid de bijeenkomsten via Teams te volgen.
- > Laat studenten tijdens de professionaliseringsbijeenkomsten steeds een ander leerteam een update geven over hun vorderingen.
- > Werk samen het thema 'verduurzamen' verder uit.
- > Deel *good practices*.

Hoofdstuk 7

Vergelijking met scores meetjaar 2021-2022

Deze tussenrapportage gaat over schooljaar 2022-2023. Het is van belang om niet alleen te peilen hoe de leerteams tijdens dit schooljaar functioneren, maar ook wat de verschillen zijn met het voorgaande schooljaar (2021-2022). Omdat de vragenlijsten voor de studenten en de leerteam-begeleiders tussentijds enigszins gewijzigd zijn (vragen die inmiddels achterhaald leken, werden niet opnieuw voorgelegd en nieuwe vragen werden toegevoegd; zie ook § 1.2), is niet op elk item een vergelijking mogelijk.

In § 7.1 worden de (kwantitatieve) scores van beide meetjaren statistisch met elkaar vergeleken, voor zover het om de studenten gaat. Hetzelfde wordt in § 7.2 gedaan, maar dan voor de leerteam-begeleiders en daar slechts op zo op het oog (*face value*).

Voor wat betreft de kwantitatieve data konden gemiddelden berekend worden, als het om oordeelschalen oplopend van 1 (slechtste score of helemaal ermee oneens) tot en met 5 of 10 (beste score of helemaal ermee eens) gaat. Waar van toepassing werden de scores gespiegeld, zodat een 1 steeds voor een slechte score staat en een 5 of 10 voor een goede. Wat betreft de paar nominaal geschaalde variabelen moeten percentages vergeleken worden.

Vanwege de kleine onderzoeksgroepen bij leerteambegeleiders in de beide laatste meetjaren (in beide gevallen achttien personen) kon er niet statistisch getoetst worden. Daarom worden de gemiddelden met elkaar vergeleken en hieronder alleen gerapporteerd als het een verschil groter dan een halve punt op die vijf- of tienpuntsschaal betreft. In bijlage 2 zijn zowel de gemiddelde scores op deze items per meting opgenomen en ook de verschillen tussen de beide schooljaren.

Het aantal studentrespondenten was, in tegenstelling tot de voorgaande tussenrapportage, nu in *beide* meetjaren boven de 30, hetgeen mogelijk maakt om statistische analyses te verrichten. Gelet op de (ordinaire) aard van de antwoordcategorieën is de Mann-Whitney U-test geëigend. Deze statistische toets levert het antwoord op of twee gemiddelden significant ($p < .05$; = boven toeval verheven) van elkaar verschillen en er dus 'echte', wezenlijke verschillen zijn tussen twee groepen, in dit geval twee meetjaren. Hetzelfde doel dienen de verrichte Pearson Chi²-testen als het gaat om nominaal geschaalde variabelen.

De kwalitatieve onderzoeksresultaten laten zich moeilijker met elkaar vergelijken over de beide jaren heen. Het n=1-gehalte van veel antwoorden maakt onderlinge vergelijking lastig, maar in § 7.3 worden wel een paar globale opmerkingen hierover gemaakt.

7.1 Vergelijking scores studenten

Er konden negentien items, die in beide laatste metingen aan studenten waren voorgelegd, vergeleken worden.

Bij twee van de vier nominaal geschaalde items (die met de percentages in tabel 2a van bijlage 2) zijn geen noemenswaardige verschillen te constateren tussen meting 2 en 3. Er heeft wel een opmerkelijke (statistisch significante) verschuiving plaatsgevonden bij een derde item: in schooljaar 2022-2023 ligt het interprofessionele vraagstuk of opdracht veel minder al kant en klaar voordat de studenten arriveren in hun praktijkorganisatie, dan een jaar eerder het geval was. Daarentegen hebben studenten nu veelal samen met de praktijkorganisatie het vraagstuk 'bedacht' of deden ze

dat helemaal zelf. Een andere verschuiving betreft het initiatief voor leerteambijeenkomsten; dat is nu veel meer in vaste overlegmomenten verankerd, maar dit verschil blijkt niet significant. Op de meeste items waarvan een gemiddelde berekend kon worden, wordt in schooljaar 2022-2023 vergelijkbaar of net iets lager gescoord dan in schooljaar 2021-2022, maar de verschillen zijn in dat laatste geval steeds klein. Op één item wordt een fractie hoger gescoord: de praktijkorganisatie vindt het leerteam een belangrijk onderdeel volgens studenten. Aan geen van deze verschillen moet al te veel waarde gehecht worden, omdat die niet significant bleken in de analyse. In twee gevallen is het verschil echter wel significant: studenten hebben in 2022-2023 wezenlijk minder vaak dan in 2021-2022 aangegeven tijdens de leerteambijeenkomsten zicht gekregen te hebben op wat studenten van andere opleidingen doen als ook op hun eigen expertise.

7.2 Vergelijking scores leerteambegeleiders

Hieronder wordt het resultaat gepresenteerd van de verschilanalyse tussen de gemiddelden zoals leerteambegeleiders die in de beide laatste meetjaren scoorden. In bijlage 2 (tabel 2b) worden deze gemiddelden naast elkaar gezet om getalsmatig verschillen te constateren. Omdat dit niet statistisch getoetst kon worden vanwege de kleine responsgroepen, zouden dit toevalstreffers kunnen zijn en moeten verschillen ook weer niet verabsoluteerd worden. Enige voorzichtigheid in de interpretatie en terughoudendheid bij het hieraan verbinden van consequenties is dus geboden.

Er zijn in beide laatste meetjaren 26 dezelfde items aangeboden in het onderzoek onder leerteambegeleiders. Op drie items is een geringe daling van de gemiddelde score waarneembaar (maximaal 0.2 punten op een vijfpuntsschaal). Nog eens vier items laten gemiddeld (afgerond) eenzelfde score zien als eerder. Op negentien items wordt echter een (geringe of grotere) vooruitgang van de gemiddelde score aangetoond. De grootste winst betreft de rapportcijfers voor de professionaliseringsbijeenkomsten, die allemaal met ongeveer een heel punt (of meer) op een tienpuntsschaal gestegen zijn. Dat betekent dat leerteambegeleiders de collegiale consultatie, de inhoudelijke kennisdeling (lezing of presentatie), de inbreng van andere collega's én de deskundigheid van het ontwerpteam hoger lijken te waarderen. Ook de planning van de bijeenkomsten (die in de vorige meting nog een onvoldoende kreeg) en de aansluiting op praktijkvragen is volgens deze groep respondenten toegenomen. Verder is het aandeel tevreden leerteambegeleiders aangaande het aantal professionaliseringsbijeenkomsten aanzienlijk groter geworden.

De scores op een aantal andere items zijn nóg gunstiger geworden, omdat die ook een gemiddelde toename van bijna een hele punt lieten zien, maar dan op een vijfpuntsschaal. Het betreft hier de aandacht voor interprofessioneel samenwerken binnen de eigen organisatie, de mate waarin het een thema van gesprek is en in hoeverre het in het opleidingscurriculum geïntegreerd is (+0.7 tot +0.9). De integratie in het praktijkcurriculum is al drie jaar lang constant en matig, volgens leerteambegeleiders (zie tabel 2b in bijlage 2).

7.3 Vergelijking kwalitatieve data van studenten en leerteambegeleiders

In schooljaar 2021-2022 speelden de maatregelen ter bestrijding van het coronavirus nog een rol. In deze vergelijking tussen de laatste twee schooljaren wordt hierop niet verder ingegaan.

Studenten

Afgaand op wat studenten aangeven, lijkt er een verschuiving qua inhoud van aangepakte interprofessionele vraagstukken opgetreden te zijn. Weliswaar staat werken aan een interprofessionele

lesinhoud voor de praktijkorganisatie nog altijd op de agenda, maar in schooljaar 2022-2023 is er minder sprake van aandacht in de leerteams voor individuele hulpverlening en juist meer voor maatschappelijke acties.

De ideale begeleiding van een leerteam bestond voor studenten van de voorgaande lichting vooral uit studenten de ruimte te laten om hun eigen gang te gaan, dus niet te sturend zijn maar meer coachend. Diversiteit in werkvormen en het zelf als leerteambegeleider duidelijk hebben wat het project behelst, waren ook ingrediënten van goede leerteambegeleiding. In schooljaar 2022-2023 speelt dat nog onverminderd. Hieraan wordt nu toegevoegd dat de perfecte leerteambegeleider naast al die andere eigenschappen en attitude tevens beschikbaar is voor het beantwoorden van vragen.

De succesfactoren rond de samenwerking van studenten lijken over de jaren heen gelijk gebleven te zijn: goede communicatie en een dito taakverdeling bevorderen de samenwerking. Dit jaar wordt daaraan toegevoegd dat studenten bij goede samenwerking verantwoordelijkheid nemen voor het eindresultaat. De wisselende aanwezigheid (bijvoorbeeld door andere stagedagen te hebben, maar ook door gebrek aan motivatie: gewoon wegblijven) blijft ook een jaar later een lastig probleem voor de samenwerking, zo geven studenten aan. Stoppen met de studie of stage en dus met het leerteam heeft ook zo z'n gevolgen voor de achterblijvende studenten.

Een van de leereffecten van het interprofessionele leerteam is ook nu weer het leren kennen van de perspectieven van andere beroepsbeoefenaren op dezelfde casus en dat dit zorgt voor synergie ten behoeve van het kind of diens netwerk. Dit jaar wordt komt daar nog bij dat studenten geleerd hebben zichzelf en hun beroepsopvatting niet als norm te zien.

Leerteambegeleiders

Leerteambegeleiders geven in 2022-2023 aan te genieten van het leerproces binnen het leerteam. Eerder werd dat niet op deze wijze verwoord. Tussentijds afhaken van studenten blijft het leerproces frustreren. In het begeleiden van een leerteam wordt nu vaker dan eerder als positief vermeld dat de leerteambegeleider zich beter in staat voelt om de groepsdynamica te versterken: goede werksfeer creëren en een luisterend oor bieden. Het activeren van ongemotiveerde studenten is net als voorgaand jaar lastig voor leerteambegeleiders.

Leerteambegeleiders gebruiken min of meer dezelfde kanalen om collega's van de praktijkorganisatie of opleidingsinstelling bij interprofessioneel (leren) samenwerken te betrekken als eerder: ervan melding maken in vergaderingen en nieuwsbrieven of het uitnodigen van collega's voor eindpresentaties van leerteams.

De aanbevelingen voor het Innovatiecluster Kind en Educatie lijken opnieuw te liggen in organisatorische zaken (facilitering van leerteambegeleiders en roostertechnische aspecten voor studenten), maar dit jaar ook wat meer gericht op de positionering van interprofessioneel samenwerken.

Suggesties van leerteambegeleiders voor de professionaliseringsbijeenkomsten richten zich in deze evaluatie minder op leervragen, maar meer op de invulling: meer gelegenheid bieden voor het delen van ervaringen. Heldere kaders en praktische zaken worden nu ook genoemd.

Hoofdstuk 8

Quickscan onder afstudeerders

Aan afstudeerders is online een aantal vragen voorgelegd die informeren naar de mate waarin zij tijdens hun studie met interprofessioneel samenwerken zijn geconfronteerd. In dit hoofdstuk worden de opgehaalde resultaten gepresenteerd. Het gaat hierbij enerzijds om manieren hoe studenten te maken krijgen met interprofessioneel samenwerken in de praktijk van school en werkveld (§ 8.1) en anderzijds, in § 8.2, om het toegekende belang van interprofessioneel samenwerken in hun aanstaande beroepsuitoefening. Er is een statistische analyse verricht om eventuele significante verschillen tussen mbo- en hbo-studenten boven tafel te krijgen.

Overigens moet bij het lezen van dit hoofdstuk wel bedacht worden dat Hogeschool Viaa en ook Social Work-studenten behoorlijk oververtegenwoordigd zijn, terwijl een paar andere opleidingen (Sociaal Werker op mbo-niveau, Pedagogisch Management Kind en Educatie en de beide opleidingen voor pedagogisch medewerkers) ondervertegenwoordigd zijn en er van Deltion College helemaal geen respondenten zijn (zie ook tabel 1.4 en 1.5 in hoofdstuk 1).

8.1 Confrontatie met interprofessioneel samenwerken in opleiding en werkveld

Een krappe helft (46%) de studenten zegt 'regelmatig' iets over interprofessioneel samenwerken gehoord te hebben in de opleiding die ze aan het afronden waren. Ruim een derde (38%) is van mening 'zelden of nooit' iets over dat onderwerp te horen hebben gekregen. Eén op de zeven studenten (17%) vinkt de optie 'best vaak' aan.

Een manier om met interprofessioneel samenwerken in aanraking te komen, is het aangeboden krijgen van een gastcollege van een andere 'soort' professional, waarmee dan bedoeld wordt een professional uit een andere beroepspraktijk. Bijna twee derde (65%) heeft wel eens college gehad van zo'n 'andere' gastdocent.

Een tweede wijze voor het in contact komen met interprofessioneel samenwerken, is het stage lopen op een plek waarvoor de eigen opleiding niet specifiek opleidt. Een voorbeeld daarvan is als onderwijsassistent stage lopen in de kinderopvang of een zorginstelling. Voor een derde (33%) van de studenten blijkt dit wel eens het geval te zijn geweest gedurende de opleiding.

Het interprofessioneel oppakken van een casus is een derde manier om kennis te maken met interprofessioneel samenwerken. In die zin heeft 84% het meegemaakt in stages met professionals van verschillende beroepen samen te werken; voor twee derde (65%) van deze afstudeerders betreft het zelfs meerdere situaties, dat er interprofessioneel geïntervenieerd werd.

Nog weer een andere invalshoek biedt de afstudeeropdracht, die er voor mbo'ers overigens vaak anders uitziet dan voor hbo'ers. Volgens twee derde (64%) van de respondenten is zo'n afstudeeropdracht niet zozeer een kanaal om elementen van interprofessioneel samenwerken in te voegen. Als daarvan wel sprake was, dan betrof dat bijvoorbeeld samenwerking in specifieke settingen waarin divers opgeleide professionals (domeinoverstijgend) aan elkaar verbonden werden ten behoeve van een casus of als onderdeel van een onderzoeksopdracht. Soms komt de waarde van interprofessioneel samenwerken terug in het uitgewerkte, persoonlijke beroepsprofiel.

8.2 Belang van interprofessioneel samenwerken voor beroepspraktijk

Ruim een derde (36%) van de afstudeerders die de vragenlijst retourneerden, geeft te kennen vanuit de opleiding 'best veel' over de meerwaarde van interprofessioneel samenwerken meegekregen te hebben. Dat is echter niet of nauwelijks het geval voor één op de vijf studenten (21%); de overige 43% heeft die meerwaarde een klein beetje ervaren. In de toelichting schreven respondenten dat die meerwaarde bijvoorbeeld naar voren kwam in het keuzedeel/de minor over dit onderwerp, bij (gast)colleges of tijdens het uitwerken van een multi-perspectivische casus met het (leer)team.

Op de vraag of afstudeerders méér hadden willen kennismaken met interprofessioneel samenwerken dan wat er op school of stage werd aangeboden, antwoordt zo'n 80% met 'ja' omdat ze het interessant vinden en/of omdat het in de eigen beroepspraktijk echt nodig is. Een kwart (25%) vindt het wel genoeg wat de studie aanbod op dit vlak en hoefde niet méér en 7% vindt interprofessioneel samenwerken niet zo belangrijk voor de latere beroepsuitoefening. (De percentages tellen samen op tot meer dan 100%, omdat er meerdere antwoordopties aangekruist mochten worden.)

Vier van de vijf (80%) examenkandidaten van schooljaar 2022-2023 voelen zichzelf voldoende of zelfs heel capabel om in hun eerste baan – vanuit het eigen beroepsperspectief – een bijdrage te kunnen leveren aan een interprofessioneel team. Elke andere vijfde student ervaart wat meer of zelfs veel handelingsverlegenheid.

8.3 Statistische verschillen tussen mbo- en hbo-studenten

Onder de afstudeerders zijn er een paar statistisch significante verschillen te ontdekken, al naar gelang hun opleidingsniveau. Hiervan is sprake bij vier van de acht te analyseren items; op de overige items scoren beide groepen vergelijkbaar.

In alle gevallen is het zo, dat de hbo-studenten significant hoger scoren dan hun mbo-collega's. Zo zijn hbo-studenten wezenlijk vaker in aanraking gekomen met een interprofessionele casus in hun stage dan mbo-studenten. Hbo-studenten horen vaker iets over interprofessioneel samenwerken tijdens hun opleiding en krijgen meer de meerwaarde van interprofessioneel samenwerken mee. Ten slotte zit er bij hen vaker een interprofessioneel element in hun afstudeeropdracht.

Hoofdstuk 9

Conclusies, discussie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk komen de conclusies van deze derde tussenrapportage bij elkaar door alle onderzoeksvragen achtereenvolgens te beantwoorden (§ 9.1). In § 9.2 worden enkele bevindingen nog eens tegen het licht gehouden, zowel inhoudelijk als methodologisch. De aanbevelingen voor de deelnemende praktijkorganisaties en opleidingsinstellingen en voor het Innovatiecluster Kind en Educatie zijn opgenomen in § 9.3.

9.1 Conclusies

De conclusies van dit onderzoek worden aan de hand van de acht onderzoeksvragen (zie ook § 1.1) gepresenteerd.

1. Welke vraagstukken worden door interprofessionele leerteams opgepakt?

Er lijken drie typen vraagstukken in de leerteams aan de orde gesteld te worden: het ontwerpen van lessen voor de stageschool, maatschappelijke acties gericht op welzijn en specifieke thema's. Bij het eerste type gaat het bijvoorbeeld om het ontwerpen van nieuwe lessen of de implementatie van techniek, terwijl het tweede type zich richt op projectmatige activiteiten. Voorbeelden van specifieke thema's zijn de samenwerking tussen leerlingen en ook het zelfbeeld van leerlingen. Het vraagstuk is doorgaans door de studenten in samenspraak met de praktijkorganisatie 'bedacht'; het ligt soms al van tevoren klaar bij de praktijkorganisatie.

2. Welke mening hebben studenten en leerteambegeleiders over de opgepakte vraagstukken?

Studenten vinden het vraagstuk waarmee het leerteam zich bezighoudt nuttig voor vooral de praktijkorganisatie en/of het kind en in mindere mate voor de ouder(s) van het kind of voor zichzelf.

Volgens *leerteambegeleiders* is het vraagstuk eerder een wens van de praktijkorganisatie dan van studenten zelf. Verder vinden zij het vraagstuk enthousiasmerend en betekenisvol voor studenten, aansluitend bij de diverse opleidingsniveaus en voldoende interprofessioneel.

3. Wat vinden studenten en leerteambegeleiders van de begeleiding van de leerteams en de onderlinge samenwerking?

Het aantal keren contact per maand met de leerteambegeleider(s) varieert nogal per leerteam, zo geven *studenten* aan en dit gebeurt meestentijds op vaste overlegmomenten. Bijna alle *studenten* zijn (zeer) tevreden over de ontvangen begeleiding. Van een leerteambegeleider verwachten studenten vooral inzet op procesmatig terrein: terughoudende begeleiding, waarbij het initiatief aan de studenten overgelaten wordt, de voortgang van het team en evenredige inbreng van ieder. Qua organisatie moeten er heldere afspraken gemaakt worden onder leiding van de leerteambegeleider en moet hij of zij bij voorkeur bereikbaar zijn voor vragen.

De samenwerking tussen studenten van verschillende opleidingen wordt door henzelf doorgaans als (zeer) positief beoordeeld. Enkele belangrijke elementen blijken de communicatie, het plannen en het waarderen van ieders inbreng te zijn en de teamsfeer. Winst is nog te behalen op trouwe aanwezigheid en het nakomen van afspraken. Ook echt *samen*-werken blijkt nog een kunst.

De leeropbrengst van het interprofessionele leerteam is voor veel studenten dat ze een nieuw perspectief (namelijk dat van andere beroepsbeoefenaren) leren kennen, wat ze als inspirerend beschouwen. Niet alleen worden ze geconfronteerd met een andere professionele visie op hetzelfde vraagstuk, maar studenten leren ook hun eigen manier van werken en denken niet de enige juiste is.

Een flink deel van de *leerteambegeleiders* vindt de begeleiding van een leerteam (heel) complex, terwijl de anderen dat minder zo ervaren. Op zich gaat het begeleiden van een leerteam de meesten wel goed af (vinden ze zelf), vooral al het gaat om het creëren van een veilig leer-klimaat en het uit handen geven van het initiatief aan studenten. Lastiger vinden ze het als gaat om ongemotiveerde studenten en dat de opkomst varieert vanwege uiteenlopende stagedagen. Desondanks zijn zij van oordeel dat deze taak hun als professional verrijkt en het eigen werk interessanter maakt. Ook aan leerteambegeleiders is gevraagd een ideaaltype te omschrijven. Zij willen het liefst óók (net als de studenten) het initiatief bij de studenten laten liggen, elkaars kwaliteiten verkennen en inzetten ten behoeve van het eindproduct en verder betrokken zijn op het individuele leerproces van elke student.

4. Wat zijn volgens studenten en leerteambegeleiders opbrengsten van het werken in interprofessionele leerteams?

In het verlengde van de vorige deelvraag antwoordt circa de helft van de *studenten* dat hun ervaring in het leerteam hun een breder zicht heeft gegeven op de inhoud van de eigen én andere beroepsopleidingen en daarnaast het oefenen met samenwerkingsvaardigheden. De meningen zijn sterk verdeeld als het gaat om de opbrengst voor het aansluiten bij de behoeften van het kind. Het deelnemen aan een leerteam heeft bij een minderheid van de studenten invloed gehad op hoe zij hun carrière voor zich zien.

De meerderheid van de studenten beschouwt interprofessioneel samenwerken als zeer nuttig; zij zien deelname aan een leerteam dan ook veelal als een aanrader voor medestudenten. Toch zijn studenten niet zonder meer positief: het eindproduct van het leerteam is niet altijd afhankelijk van de multi-perspectivische insteek en een deel van de studenten had de (extra) tijd liever aan vlieguren in hun 'primaire' beroep besteed. Organisatorische kwesties belemmeren geregeld de opbrengst van het interprofessionele leerteam, zo laat een deel van de studenten weten.

Leerteambegeleiders zijn verdeeld over de vraag of hun leerteam goed functioneert. Aan de ene kant genoten ze zelf van het meekrijgen van het leerproces van studenten, maar aan de andere kant bemoeilijkt het geregeld stoppen van studenten met hun opleiding het werk van leerteambegeleiders nogal. De samenwerking tussen studenten van verschillende opleidingen verloopt volgens hen doorgaans goed. De doorgemaakte ontwikkeling en de verbinding met de praktijkorganisatie wordt door leerteambegeleiders gunstig beoordeeld. Aangaande de diversiteit binnen het interprofessionele leerteam is volgens hen nog wel winst te boeken.

5. Op welke manier dragen leerteambegeleiders het gedachtegoed van interprofessioneel werken uit in hun organisatie?

Dé manier voor *leerteambegeleiders* om interprofessioneel werken op de kaart te zetten binnen de eigen opleidingsinstelling of praktijkorganisatie is het in formele settingen (voorlichting in nieuwsbrieven) of informele settingen (koffieautomaatgesprekken) vertellen over interprofessioneel samenwerken. Ook praktische methoden worden genoemd, zoals het ophalen van een leervraag in de organisatie of studenten aan collega's een eindpresentatie laten geven over hun interprofessionele product.

Hoewel de aandacht in de eigen organisatie voor interprofessioneel samenwerken volgens leer-teambegeleiders voornamelijk gelijk gebleven is, lijkt het gesprek erover duidelijk een toename te zien te geven in vergelijking met voorgaand schooljaar. Van integratie van interprofessioneel (leren) samenwerken lijkt in het opleidingscurriculum meer sprake dan in het praktijkcurriculum.

Leerteambegeleiders adviseren het Innovatiecluster Kind en Educatie op grond van hun ervaringen over tal van zaken, bijvoorbeeld hun eigen facilitering in tijd en het verduurzamen van interprofessioneel samenwerken door terugkomdagen of een aandachtsvelder 'interprofessioneel samenwerken'.

6. Hoe beoordelen leerteambegeleiders de georganiseerde professionaliseringsbijeenkomsten?

De professionaliseringsbijeenkomsten worden doorgaans positief beoordeeld door *leerteambegeleiders*. Op diverse aspecten scoort men variërend van 6.7 tot 7.4 als gemiddeld rapportcijfer. De planning scoort gemiddeld relatief het laagst, terwijl het onderling uitwisselen van ervaringen het gunstigst door leerteambegeleiders beoordeeld wordt.

Leerteambegeleiders zouden in de professionaliseringsbijeenkomsten van volgend schooljaar graag zien dat er gehoor wordt gegeven aan enkele organisatorische kwesties (meer tijd voor onderlinge uitwisseling, op wisselende wekdagen) en dat *good practices* gedeeld worden of de verduurzaming van het RIF-project voor de toekomst besproken wordt.

7. In welke mate zijn er verschillen te constateren met de onderzoeksresultaten gepresenteerd in de tussenrapportage over schooljaar 2021-2022?

Omdat de responsgroepen net groot genoeg waren, kon er dit jaar statistisch getoetst worden. Waar vergelijking van *student*-items over de twee laatste meetjaren mogelijk was, blijken de verschillen doorgaans klein; soms betrof het een kleine (gemiddelde) verbetering, soms een geringe achteruitgang, maar de meeste verschillen waren niet (statistisch) significant. Daarvan was wel sprake als het gaat om hoe het interprofessionele vraagstuk tot stand gekomen was: dat werd nu veel vaker dan voorheen door de studenten in samenspraak met de praktijkorganisatie ontwikkeld, terwijl het eerder al vóór hun komst klaarlag. Ook hadden studenten door hun deelname aan een leerteam door de bank genomen wezenlijk minder zicht op hun eigen expertise of die van andere opleidingen gekregen dan de voorgaande meting uitwees.

Items, die twee keer zijn voorgelegd aan *leerteambegeleiders*, konden vanwege de kleine responsgroepen niet getoetst worden op statistisch significante verschillen. Op *face value* is te zien dat er soms sprake is van een lichte achteruitgang van de gemiddelde scores, soms zijn die gelijk gebleven en wat vaker zijn die ten opzichte van vorig schooljaar toegenomen. De grootste stijgers zijn de rapportcijfers van de professionaliseringsbijeenkomsten (doorgaans met ruim een heel punt hoger beoordeeld op een tienpuntsschaal). Ook een positief resultaat is dat er duidelijk meer aandacht voor interprofessioneel samenwerken is in de eigen organisatie en dat het gesprek vaker daarover gaat. Ten slotte lijkt interprofessioneel samenwerken meer geïntegreerd in het opleidingscurriculum dan voorheen het geval was.

Kwalitatieve onderzoeksresultaten laten zich lastiger vergelijken, maar er lijken geen grote verschuivingen in de meningen van *studenten* en *leerteambegeleiders* in het afgelopen schooljaar te zijn opgetreden. Wel lijkt de inhoud van de interprofessionele vraagstukken deels veranderd volgens studenten: naast nog steeds de lesinhoud voor de praktijkorganisatie is er nu ook meer aandacht voor maatschappelijke acties. Verder lijken de leerteambegeleiders inmiddels wat overstijgender te kunnen kijken naar het werken met leerteams: niet meer alleen op microniveau

facilitering van zichzelf of meewerkende roostering voor studenten, maar nu ook op mesoniveau de positionering van interprofessioneel samenwerken.

8. In welke mate zijn afstudeerders van deelnemende opleidingen volgens eigen zeggen tijdens hun studie geconfronteerd met interprofessioneel samenwerken?

Er is volgens afstudeerders van mbo en hbo winst te behalen bij het de studenten in aanraking laten komen met interprofessioneel samenwerken. Dit kan door dat concept ter sprake te brengen en ook de meerwaarde ervan voor de beroepspraktijk meer voor het voetlicht te brengen. Ook zou meer aandacht besteed kunnen worden aan het interprofessioneler maken van afstudeeropdrachten. Hiertoe bestaat een gunstige voedingsbodem, want het overgrote deel zou méér willen kennismaken met interprofessioneel samenwerken gedurende hun studie.

Ondanks dat er in de opleiding ruimte is voor verbetering van de introductie aan studenten van interprofessioneel samenwerken, voelt het gros van de afstudeerders zich bekwaam genoeg om na het ophalen van hun diploma volwaardig en vanuit het eigen beroepsperspectief mee te draaien in een interprofessioneel team.

Op de helft van de acht geanalyseerde items scoren hbo-studenten statistisch significant hoger dan studenten van het mbo; op de andere helft scoren ze vergelijkbaar. Wezenlijke verschillen zitten in de stage (wel of niet in aanraking komen met een interprofessionele casus), de afstudeeropdracht (bevat wel of geen interprofessioneel element) en de opleiding (wel of niet horen over interprofessioneel samenwerken of de meerwaarde ervan).

9.2 Discussie

Het overall-scorebeeld van studenten en leerteambegeleiders lijkt wat tegengesteld. Grosso modo scoren studenten over de hele linie (voor zover het schaalvariabelen met scoremogelijkheden van 'helemaal oneens' tot 'helemaal eens' betreft) net iets lager dan het voorgaande schooljaar; daarmee doen ze de piek van 2021-2022 weer wat teniet. Leerteambegeleiders daarentegen scoren over de hele linie juist (soms flink) positiever en 'compenseren' daarmee de dip van schooljaar 2021-2022. Overigens moet hierbij opgemerkt worden dat de meeste verschuivingen bij studenten niet statistisch significant bleken, terwijl vanwege de kleine responsgroepen leerteambegeleiders over beide jaren verschillen sowieso niet verantwoord getoetst konden worden. Slechts drie significante verschillen konden worden aangetoond. Twee daarvan gaan over zicht krijgen op de inhoud van het eigen beroep en dat van leerteamgenoten die van een andere opleiding afkomstig zijn; in beide gevallen is dat zicht wezenlijk minder dan voorgaand jaar. Er is geen eenvoudige, steekhoudende verklaring voor deze serieuze afname van scores te geven.

Dit rapport betreft de derde tussenrapportage. Als tussen de oogharen doorgekeken wordt, dan zou met de nodige slagen om de arm gesteld kunnen worden dat er over die drie schooljaren per saldo geen spectaculaire verbeteringen te zien zijn qua scores van studenten en leerteambegeleiders. Gemiddelden stegen wat, om het jaar daarop weer wat te dalen of andersom. Kort door de bocht gezegd, zou men kunnen stellen dat er zich een redelijk stabiel scorebeeld aftekent.

De vraag is dan natuurlijk of dat scorebeeld tevredenheid oproept. De studentscores op veel items liggen zo rond de 50-60% qua (helemaal) onderschrijven van stellingen of meningen. Met een optimistische blik kan men beweren dat het glas doorgaans méér dan halfvol is en er maar beperkt ruimte voor te boeken winst is. Aan de andere kant kan gesteld worden dat het glas halfleeg is; immers een (krappe) helft van de studentrespondenten scoort op z'n best 'neutraal'. Kennelijk wordt

het enthousiasme van degenen die het Innovatiecluster Kind en Educatie een warm hart toedragen noch de intrinsieke waarde van interprofessioneel samenwerken voor zowel de professional als de belanghebbende persoon (in dit geval het kind en de ouder(s)) onvoldoende overgedragen op studenten.

Mogelijk is interprofessioneel samenwerken voor studenten slechts een van de 'methodieken' om een hulpvraag te beantwoorden, terwijl de voortrekkers het als een krachtig middel zien om in te zetten bij meervoudige, uitdagende vraagstukken. Het kan ook zijn dat het zicht van studenten op de waarde van interprofessioneel samenwerken hun benomen wordt door hardnekkige problemen bij de organisatie van een leerteam (zoals roosterproblemen en gemankeerde interprofessionele samenstelling van het leerteam).

Een andere verklaring kan liggen in hoeveelste jaar je als student bent. Van de responsgroep is ruim twee derde eerste- of tweedejaars. Dat impliceert dat zij nog heel erg bezig zijn met het ontdekken van hun 'initiële' beroep en de vraag 'wie ben ik als beroepsbeoefenaar?' helemaal nog niet kunnen beantwoorden – laat staan wie zij zijn in verhouding tot aanpalende beroepspraktijken. In die zin zou het leerteam met z'n interprofessionele casus te vroeg komen (het percentage vierdejaars, die dat al een stuk meer zouden moeten kunnen, is in de huidige responsgroep slechts 4). Toch kan men ook een lans breken voor zo vroeg mogelijk in opleidingen insteken op interprofessioneel samenwerken (als een soort gezamenlijk brugjaar of generiek deel van diverse studies), om zich pas daarna te specialiseren tot onderwijsassistent of social worker. Uit de quickscan onder afstudeerders blijkt dat studenten (nog) sowieso nauwelijks geconfronteerd worden met interprofessioneel samenwerken of dat niet als zodanig herkennen.

In het verlengde van de geconstateerde overwegend matig positieve studentscores is de vraag gerechtigd of een veel gunstiger beeld verwacht mag worden – nu al, na drie jaar, of überhaupt. Honderdprocentcores zijn een utopie, maar waar ligt de (onder)grens om nog van een succes van het RIF-project en de integratie van interprofessioneel samenwerken in opleidings- en praktijkcurricula te mogen spreken? Een krappe positieve meerderheid is niet slecht, maar is dat wat 'we' willen en waarmee 'we' willen volstaan?

Hierbij spelen twee overwegingen een rol, waarvan de eerste de inzet van tijd en financiële middelen is en, daartegenover, de tweede de al eerder aangehaalde waarde van interprofessioneel samenwerken voor de kwetsbare medemens. Met het oog op de verduurzaming van dit project lijkt het raadzaam over ondergrenzen uitspraken te doen.

Van de studenten in deze meting hadden zo'n drie op de vijf geen idee wat interprofessioneel samenwerken inhield voordat ze startten in het leerteam. Nog één student extra, dus vier op de vijf studenten, komt bij toeval in een interprofessioneel leerteam: ze kregen een stageplek toegewezen waar nu eenmaal zo'n leerteam functioneerde.

Wellicht is het wijs om studenten te motiveren voor zo'n leerteam, door hen te wijzen op de leerwinst die eerdere lichten studenten aangaven te behalen en door hen *good practices* voor te houden. Mogelijk versterkt dat het commitment aan het leerteam, zowel qua opkomst als qua motivatie om samen iets moois neer te zetten en zichzelf verder te ontwikkelen als (beginnend) beroepsbeoefenaar. Ten slotte is het ook een kwestie van hoe deelname geframed wordt: sommige studenten benadrukken dat het hun extra tijd en moeite kost in vergelijking met medestudenten die 'gewoon' stage lopen; ook betaalt de extra inspanning zich niet in studiepunten uit. Daar tegenover staat de attitude van een studentambassadeur, die tijdens een verdiepende workshop van het RIF/RAP-congres (7 november 2023) stralend beweerde: "Ja het kost me extra tijd, maar die andere studenten, die missen wat!"

In de vorige tussenrapportage werd in de discussie de vraag opgeworpen of leerteambegeleiders van praktijkorganisaties zicht hebben op het theoretische curriculum van opleidingen en andersom: of leerteambegeleiders van opleidingen voldoende op de hoogte zijn van de praktijkcurricula om

antwoord op desbetreffende vragen te kunnen geven. In schooljaar 2022-2023 is daarom de vragenlijst aangepast en is een skip ingezet al naargelang de 'soort' leerteambegeleider. Dit bleek inzicht-gevend te zijn: de integratie in het opleidingscurriculum lijkt volgens leerteambegeleiders van de opleiding beter gestalte te krijgen dan volgens praktijkopleiders in het praktijkcurriculum.

Het is onduidelijk welke invloed de oververtegenwoordiging van een paar groepen studenten (voor het leerteamonderzoek Onderwijsassistent en pabo, alsmede studenten van Landstede MBO en Hogeschool KPZ en in de quickscan Social Work-studenten van Hogeschool Viaa) op de onderzoeksresultaten heeft gehad. De in dit rapport beschreven evaluatie van de leerteams door studenten belichaamt niet of nauwelijks het perspectief van bijvoorbeeld Kinderopvang, Social Work en Sport & Bewegen. Ook vierdejaars zijn ondervertegenwoordigd; zo ook Hogeschool Viaa en Mbo Menso Alting Zwolle als het gaat om het leerteamonderzoek. Ook de reden van de scheve verdeling tussen opleiding(sinstelling)en laat zich niet gemakkelijk geven.

In hoeverre zijn de aanbevelingen opgevolgd?

Enkele aanbevelingen uit de vorige tussenevaluatie hebben geleid tot concrete interventies, waardoor in de huidige evaluatie op bepaalde aspecten aanmerkelijk hoger (soms zelfs statistisch aantoonbaar) wordt gescoord. Het betreft hier bijvoorbeeld de inzet op verbetering van de professionaliserings-bijeenkomsten voor leerteambegeleiders, die op verschillende facetten flink gunstiger scores laten zien in de evaluatie. Een ander punt is de moeite die (overigens niet zozeer in het verlengde van een aanbeveling) gedaan is om meer commitment van studenten bij het vraagstuk van het leerteam te creëren. Het vraagstuk wordt tegenwoordig aanzienlijk vaker samen met de praktijkorganisatie ontwikkeld in plaats van dat het al vóór de komst van studenten klaarlag.

De aanbeveling om het interprofessionele karakter van de leerteams te bewaken, geldt ook na dit schooljaar nog steeds als aandachtspunt.

Er zijn bijeenkomsten georganiseerd en materialen ontwikkeld, met behulp waarvan aan een paar aanbevelingen voor praktijkorganisaties en opleidingen, maar ook voor het Innovatiecluster Kind en Educatie gehoor is gegeven. In het eindrapport (medio 2024) worden die bijeenkomsten en materialen verder besproken.

Het is opmerkelijk dat, hoewel een niet onaanzienlijk deel van de mbo- en hbo-afstudeerders in de quickscan aangaf in de opleiding niet bijster veel mee te krijgen van interprofessioneel samenwerken, ze zich toch capabel genoeg achten om te functioneren in een interprofessioneel team. Mogelijk komt dit doordat ze wel leergierig lijken betreffende deze multi-perspectivische insteek ('interessant', 'nodig voor beroepspraktijk') en ook in hun stage wel eens één of meer interprofessionele cases zijn tegengekomen.

Het is de vraag of zo'n 'lichte' confrontatie met de praktijk voldoende is om het perspectief van het eigen beroep met verve te kunnen inbrengen in een wellicht ad hoc opgericht team van andersoortige professionals. Omdat de respondenten van dit onderzoeksdeel veelal eerste- en tweedejaars studenten waren, kan het ook zijn dat ze onbewust onbekwaam zijn en daardoor hun vaardigheden in een interprofessioneel team te functioneren wat overschatten.

Het Innovatiecluster Kind en Educatie is feitelijk gericht op de mbo's. Geconstateerd is echter, dat mbo-studenten in hun opleiding en stage statistisch aantoonbaar naar eigen zeggen minder met interprofessioneel samenwerken geconfronteerd worden dan hbo-studenten. Het kan ook zijn dat zij (informatie over) interprofessioneel samenwerken in de praktijk niet als zodanig herkennen en daarom wezenlijk lager scoren.

9.3 Aanbevelingen

Op grond van de onderzoeksresultaten kunnen enkele adviezen verstrekt worden. In § 5.2 en § 6.2 is verslag gedaan van wat leerteambegeleiders vinden waarop het Innovatiecluster Kind en Educatie respectievelijk professionaliseringsbijeenkomsten zich zou moeten richten; een samenvatting daarvan is onderdeel van de tweede groep aanbevelingen.

Praktijkorganisaties en opleidingen

- > Voorzie studenten, zodra die ingedeeld zijn bij een praktijkorganisatie die met leerteams werkt, van informatie over interprofessioneel samenwerken en het feit dat ze in een leerteam terecht komen en verhoog hun commitment daaraan door – mede op grond van onderzoeksresultaten gepresenteerd in deze evaluatie – hun voor te houden wat de persoonlijke en beroepsinhoudelijke leerwinst kan zijn.
- > Bewaak het interprofessionele karakter van elk leerteam qua verscheidenheid van opleidingen.
- > Heb oog voor het takenpakket van leerteambegeleiders, waardoor inzet in een leerteam gefaciliteerd wordt.
- > Blijf werken aan goede roostering voor studenten, zodat ze ook daadwerkelijk kunnen participeren in hun leerteam.

Innovatiecluster Kind en Educatie

- > Organiseer momenten (tijdens terugkomsten en/of professionaliseringsbijeenkomsten) waarop professionals hun ervaringen met leerteams en interprofessioneel samenwerken kunnen delen; de verhouding tussen mbo- en hbo-studenten zou hiervan onderdeel kunnen uitmaken.
- > Verspreid informatie over *good practices* onder deelnemende opleidingsinstellingen en praktijkorganisaties en neem die ook in de eindrapportage op.
- > Blijf in werkplaatsen aandachtsvelders 'interprofessioneel samenwerken' voeden en ondersteunen op visionair en praktisch terrein.
- > Benut de binnen het Innovatiecluster of elders ontwikkelde materialen om interprofessioneel samenwerken meer en beter ingang te doen vinden in de curricula van met name praktijkorganisaties, maar ook wel opleidingsinstellingen.
- > Analyseer wat er veranderd is aan de professionaliseringsbijeenkomsten; die veranderingen lijken werkzaam!
- > Bepaal, met het oog op verduurzaming van (de resultaten van) dit RIF-project, wat van de bevindingen in deze tussenevaluatie kan bijdragen aan de verdere (door)ontwikkeling van het interprofessioneel samenwerken in de Zwolse opleidingen en regionale praktijkorganisaties.
- > Doe alle moeite om voor de eindmeting mei 2024 (en dus voor de eindrapportage) voldoende respons op de vragenlijsten te bewerken, vanwege de statistische analyses vooral bij de groep studenten.
- > Organiseer focusgroepsgesprekken om meer te leren over de achtergronden van het scorebeeld dat studenten en leerteambegeleiders te zien geven in het kwantitatieve onderzoek.
- > Herhaal de quickscan onder afstudeerders, omdat die erg inzichtgevend is; vraag bij mbo-scholen na waarom hun studenten op een aantal punten consequent lager scoren dan hbo-studenten. Overweeg ook de quickscan uit te breiden naar docenten.

Bijlagen

Bijlage 1

Representativiteit studentengroep

In tabel 1a wordt in de tweede en derde kolom weergegeven welk aandeel elke opleiding heeft in de leerteams, in absolute en relatieve zin (af te leiden uit tabel 0.1). De twee rechterkolommen bevatten de absolute aantallen en percentages van de responsgroep, ook weer uitgesplitst naar opleiding (zie ook tabel 1.2 in § 1.3).

De conclusie, die uit vergelijking tussen de beide kolommen met percentages getrokken kan worden, is dat de responsgroep een goede afspiegeling is van de hele groep studenten die aan leerteams deelnamen, zij het dat de onderwijsassistenten iets oververtegenwoordigd zijn in de responsgroep ten opzichte van de populatie.

Opleiding	Aantal studenten populatie	Percentage studenten populatie	Aantal studenten responsgroep	Percentage studenten responsgroep
Pedagogisch Medewerker Kinderopvang	6	4%	2	4%
Onderwijsassistent	52	39%	23	48%
Gespecialiseerd Pedagogisch Medewerker	8	6%	1	2%
Sociaal Werker (mbo)	2	1%	0	0%
Sport & Bewegen	5	4%	0	0%
Pedagogisch Educatief Professional	3	2%	2	4%
Pedagogisch Management Kind en Educatie	9	7%	4	8%
Pabo	44	33%	15	31%
Social Work	3	2%	1	2%
Overig	2	1%	0	0%
Totaal	134	100%	48	100%

Tabel 1a Deelname van studenten aan leerteams en aan onderzoek, uitgesplitst naar opleiding.

Dezelfde exercitie kan verricht worden voor de opleidingsinstellingen. Tabel 1b is daarvan de uitwerking. De conclusie is dat ook de opleidingsinstellingen evenredig vertegenwoordigd zijn in de responsgroep als naar de populatie wordt gekeken, met hooguit een geringe uitzondering voor Landstede MBO.

Opleiding	Aantal studenten populatie	Percentage studenten populatie	Aantal studenten responsgroep	Percentage studenten responsgroep
Deltion College	24	18%	9	19%
Landstede MBO	42	31%	11	23%
Mbo Menso Alting Zwolle	2	1%	2	4%
Hogeschool KPZ	36	27%	12	25%
Hogeschool Viaa	7	5%	2	4%
Hogeschool Windesheim	14	10%	6	13%
Anders	9	7%	6	13%
Totaal	134	100%	48	100%

Tabel 1b Deelname van studenten aan leerteams en aan onderzoek, uitgesplitst naar opleidingsinstelling.

Bijlage 2

Kwantitatieve scores schooljaar 2020-2021, 2021-2022 en 2022-2023

In tabel 2a en 2b staan de gemiddelde scores op items die in de diverse meetjaren aan studenten respectievelijk leerteambegeleiders werden voorgelegd. In de linkerkolom staat het item omschreven. In tabel 2b (leerteambegeleiders) staat daarachter tussen haakjes of het een stelling betrof ('helemaal oneens' tot 'helemaal eens'; score 1-5) of een rapportcijfer (score 1-10). Studenten (tabel 2a) kregen alleen schalen van 1-5 aangeboden. Het item met de percentages onderaan tabel 2b betrof een driepuntsschaal, waarvan de score 'precies goed' over de meet-momenten heen gegeven wordt.

Negatieve items zijn gehercodeerd, zodat hogere scores altijd iets positiefs impliceren.

De verschillen in de rechterkolom van tabel 2b wijken door afrondingsverschillen soms een tiende af van wat verwacht kan worden als de scores in de twee kolommen links daarvan van elkaar afgetrokken worden.

In tabel 2c staan de bevindingen van de quickscan onder afstudeerders, met ook de resultaten van de statistische analyses.

Item	Gemiddelde of percentage			Sign. verschil meting 2 en 3
	2020-2021 (n=28)	2021-2022 (n=37)	2022-2023 (n=48)	
In leerteam terechtgekomen:				Nee
> Door toevalligheid (stageplek had nu eenmaal leerteam)		76%	79%	
> Door eigen keuze (gericht gezocht naar stageplek met leerteam)		7%	2%	
> Gevraagd door opleiding		11%	15%	
Vooraf géén idee van wat interprofessioneel samenwerken inhield		57%	58%	Nee
Ontstaan van vraagstuk/opdracht:				
> Lag al klaar bij praktijkorganisatie	61%	57%	17%	Lager
> Praktijkorganisatie kwam ermee na verloop van tijd	7%	10%	10%	
> Door studenten samen met praktijkorganisatie bedacht	18%	19%	52%	Hoger
> Door studenten zelf bedacht	11%	7%	19%	
Interprofessioneel vraagstuk nuttig voor student		3.7	3.5	Nee
Interprofessioneel vraagstuk nuttig voor praktijkorganisatie		4.3	4.3	Nee
Interprofessioneel vraagstuk nuttig voor kind		4.2	4.0	Nee
Hoe vaak per maand contact met leerteambegeleider		2.7 keer	3.1 keer	Nee
Initiatief voor leerteambijeenkomsten:				Nee
> Vaste overlegmomenten		63%	83%	
> Op initiatief van leerteambegeleider(s)		17%	6%	
> Op initiatief van studenten		5%	4%	
Tevredenheid over leerteambegeleiding		4.2	4.2	Nee
Samenwerking met andere studenten	3.6	4.0	3.8	Nee
Leerteam belangrijk onderdeel volgens praktijkorganisatie	3.2	3.3	3.5	Nee
Door leerteam meer zicht op andere beroepsopleidingen	3.2	3.8	3.5	Lager
Door leerteam meer zicht op eigen expertise	3.6	3.9	3.5	Lager
Door leerteam beter leren samenwerken	3.3	3.7	3.7	Nee
Door leerteam andere professionals beter kunnen inzetten	3.3	3.7	3.7	Nee
Door leerteam beter aansluiten bij behoeften van kind	3.2	3.8	3.5	Nee
Door leerteam meer zicht op eigen loopbaanmogelijkheden		3.7	3.4	Nee
Oordeel nuttigheid interprofessioneel samenwerken	3.6	3.9	3.7	Nee
Aanraden leerteam aan andere studenten	3.6	3.9	3.7	Nee

Tabel 2a Gemiddelde scores (1-5) van studenten op kwantitatieve items en verschillen tussen meetjaren.

Item	Gemiddelde of percentage			Verschil meting 2 en 3
	2020-2021 (n=14)	2021-2022 (n=18)	2022-2023 (n=18)	
Vraagstuk wens van praktijkorganisatie (1-5)	4.2	3.9	4.3	+0.3
Vraagstuk wens studenten (1-5)	3.1	3.2	3.7	+0.5
Vraagstuk enthousiasmerend voor studenten (1-5)	3.9	3.8	4.1	+0.2
Vraagstuk betekenisvol voor studenten (1-5)	4.0	4.2	4.2	0.0
Vraagstuk aansluitend bij verschillende opleidingsniveaus (1-5)	4.1	4.3	4.3	0.0
Vraagstuk interprofessioneel (1-5)	3.6	4.1	4.2	+0.2
Tevredenheid functioneren leerteam (1-5)	3.6	3.7	3.7	-0.1
Tevredenheid samenstelling leerteam (1-5)	3.5	3.2	3.6	+0.3
Tevredenheid verbinding met praktijkorganisatie (1-5)	3.6	4.1	3.9	-0.2
Tevredenheid doorgemaakte ontwikkeling studenten (1-5)	3.6	3.8	3.8	0.0
Tevredenheid contact met collega-leerteambegeleider (1-5)	3.5	4.2	4.3	+0.1
Leerteambegeleiding is complex (1-5) (gehercodeerd)	3.5	3.2	3.5	+0.3
Leerteambegeleiding lukt goed (1-5)	3.6	4.0	3.8	-0.2
Leerteambegeleiding maakt werk interessant (1-5)	3.9	4.1	4.1	+0.1
Leerteambegeleiding is verrijking professionele ontwikkeling (1-5)	4.1	4.0	4.3	+0.3
Interprof. samenwerken: meer aandacht binnen organisatie (1-5)	4.0	3.7	4.3	+0.7
Interprof. samenwerken: meer gespreksonderwerp binnen org. (1-5)	4.0	3.8	4.6	+0.8
Interprof. samenwerken: geïntegreerd in (theoretisch) curriculum (1-5)	2.5	2.8	3.7	+0.9
Interprof. samenwerken: geïntegreerd in (praktijk)curriculum (1-5)	3.0	3.0	3.0	0.0
Professionalisering: waardering collegiale consultatie (1-10)	5.8	6.0	7.4	+1.4
Professionalisering: waardering inhoudelijke kennisdeling (1-10)	6.1	5.5	6.8	+1.3
Professionalisering: waardering inbreng andere collega's (1-10)	6.4	5.8	6.9	+1.1
Professionalisering: waardering deskundigheid ontwerpteam (1-10)	6.6	6.2	7.1	+0.9
Professionalisering: waardering planning bijeenkomsten (1-10)	6.6	5.3	6.7	+1.4
Professionalisering: waardering aansluiting praktijkvragen (1-10)	6.1	5.9	7.1	+1.2
Aantal professionaliseringsbijeenkomsten precies goed	86%	72%	89%	+17%

Tabel 2b Gemiddelde scores van leerteambegeleiders op kwantitatieve items en verschillen tussen meetjaren.

Item	Scores 2022-2023 (n=77)	Sign. verschil mbo versus hbo
Tijdens opleiding iets gehoord over interprofessioneel samenwerken: > Zelden of nooit > Regelmatig > Best vaak	38% 46% 17%	Hbo > mbo
Gastcollege gehad van docent uit andere beroepsgroep: > Nee > Ja	65% 35%	Nee
Stage lopen op andere plek dan waarvoor eigen opleiding opleidt: > Nee > Ja	68% 33%	Nee
In stage casus tegengekomen, die interprofessioneel opgepakt is: > Nee > Ja	16% 84%	Hbo > mbo
Interprofessioneel element in afstudeeropdracht: > Nee > Ja	64% 36%	Hbo > mbo
Meerwaarde interprofessioneel samenwerken meegekregen vanuit opleiding: > Niet of nauwelijks > Een klein beetje > Best veel	21% 43% 36%	Hbo > mbo
Behoefte aan meer kennismaken met interprofessioneel samenwerken dan aanbod op school of in stage: > Nee > Ja	29% 71%	Nee
Gevoel bekwaam te zijn voor bijdrage aan interprofessioneel team: > Helemaal niet > Niet zo erg > Genoeg > Heel erg	4% 16% 76% 4%	Nee

Tabel 2c Gemiddelde scores van afstudeerders op items van quickscan en verschillen tussen mbo en hbo.